

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Juha Kurjenluoma

Poikkeamat ideaalista skriptistä IT-palvelussa

Case geokätköily

Tekniikan ja innovaatiojohtamisen akateeminen yksikkö
Tietojärjestelmätieteen Pro gradu -tutkielma
Tietojärjestelmätieteen maisteriohjelma

Vaasa 2024

VAASAN YLIOPISTO**Tekniikan ja innovaatiojohtamisen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Juha Kurjenluoma		
Tutkielman nimi:	Poikkeamat ideaalista skriptistä IT-palvelussa : Case geokätköily		
Tutkinto:	Kauppatieteiden maisteri		
Oppiaine:	Tietojärjestelmätiede		
Työn ohjaaja:	Tero Vartiainen		
Valmistumisvuosi:	2024	Sivumäärä:	53

TIIVISTELMÄ:

Pro Gradu -tutkielmani aihe on poikkeamat ideaalista skriptistä IT-palvelussa. Tutkielmassa pyritään löytämään geokätköilyyn liittyviä poikkeamia ideaalista skriptistä, ja sen avulla tunnistamaan geokätköilyssä esiintyviä rakenteellisia jännitteitä vertaamalla tuloksia aiemmin tehtyyn tutkimukseen. Ilmiöiden rakenteellisten jännitteiden tunnistamisen tarkoituksena on auttaa ymmärtämään ilmiöitä monipuolisemmin ja paremmin. Geokätköily voidaan nähdä tietojärjestelmäksi, jossa ovat kaikki tietojärjestelmälle tyypilliset elementit: sosiaalinen artefakti, tietotekninen artefakti sekä informaatioartefakti. Geokätköilyä tutkitaan tässä tutkielmassa tietojärjestelmän näkökulmasta.

Teen tutkielmani osittaisena replikaatitutkimuksena aiemmasta tutkimuksesta, ja työni yhtenä tarkoituksena on selvittää, pätevätkö aiemmissa haastatteluissa saadut tutkimustulokset myös tässä haastatteluotannassa. Työn tavoitteena on vahvistaa aiemman tutkimuksen tuloksia, tai tuottaa uutta tietoa aiheesta. Tutkielma toteutettiin haastattelemalla yhdeksän geokätköilyn harrastajaa, analysoimalla ja kategorisoimalla haastattelut sekä vertaamalla tuloksia aiempaan tutkimukseen. Haastateltavat ovat suomalaisia geokätköilyn harrastajia, jotka on valittu satunnaisotannalla.

Geokätköihin liittyviä ongelmia ovat kätköjen huonouteen liittyvät asiat, kuten huono sijainti, pilaantunut sisältö tai mielikuvitukseton toteutus, sekä ohjeiden huonouteen liittyvät asiat, esimerkiksi virheelliset tai puutteelliset ohjeet. Geokätköilijöihin liittyviä ongelmia olivat käyttäytymiseen liittyvät asiat, kuten porukasta ulkopuolelle jättäminen, välinpitämättömyys ohjeista sekä kilpailullisuus, sekä epärehellisyyteen liittyvät asiat, kuten suoritusten väärentäminen sekä usean henkilön yhdessä käyttämät nimimerkit. Ulkopuolisiin liittyviä ongelmia olivat ulkopuolisten aiheuttamat vahingot kätköille tai kätköilijöille, sekä ulkopuolisiin kohdistuvat vääryydet, kuten yksityisomaisuuden kunnioittamisen puute. Luontoarvoihin liittyviä ongelmia olivat hylättyjen kätköjen aiheuttama roskaantuminen, kätköjen etsijöiden aiheuttama roskaantuminen sekä luonnon vahingoittuminen ja kuluminen eri tavoin.

Tehtyä kategorisointia verrattiin alkuperäiseen tutkimukseen, ja voitiin huomata, että kaikki alkuperäisessä tutkimuksessa esiin nostetut keskenään ristiriitaiset poolit voitiin löytää myös tästä tutkimuksesta. Ainostaan luontoarvoihin kuuluvat luonnonvarojen kulumiseen liittyvät seikat eivät tulleet haastatteluissa esiin muuten kuin implisiittisesti. Tämä ei kuitenkaan millään tavoin muuta tai heikennä alkuperäisen tutkimuksen johtopäätöksiä, vaan päinvastoin osaltaan myös vahvistaa sitä. Mitään merkittäviä uusia poikkeamia tässä tutkimuksessa ei tullut esiin, minkä voi ajatella vahvistavan aiemman tutkimuksen tuloksia.

AVAINSANAT: tietojärjestelmät, rakenteelliset jännitteet, geokätköily

UNIVERSITY OF VAASA**School of Technology and Innovations**

Author: Juha Kurjenluoma
Title of the thesis: Deviations from the ideal script in IT service: Case Geocaching
Degree: Master of Science in Economics and Business Administration
Programme: Master's Programme in Information Systems
Supervisor: Tero Vartiainen
Year: 2024 **Pages:** 53

ABSTRACT:

The subject of my master's thesis is deviations from the ideal script in IT service. This study tries to identify deviations from the ideal script in geocaching, and use it to identify the structural tensions that occur in geocaching by comparing the result with the previous research. Recognizing the structural tensions of phenomena helps to understand the phenomena in a more versatile and better way. Geocaching can be understood as an information system that contains all the important elements for an information system: a social artifact, an IT artifact, and an information artifact. Geocaching is studied in this thesis from the perspective of an information system.

This study is made as a partial replication study of a previous study, and one of the purposes of this work is to find out whether the research results obtained in previous interviews are also valid in this interview sample. The goal of this work is to verify the results of previous research, or to produce new information on the subject. The study was carried out by interviewing nine geocaching enthusiasts, analyzing and categorizing the interviews and comparing the results to previous research. The interviewees are Finnish geocaching enthusiasts who have been selected by random sampling.

Problems related to geocaches are issues related to the bad quality of the caches, such as bad location, spoiled content or unimaginative implementation, as well as issues related to the badness of the instructions, for example incorrect or incomplete instructions. Problems related to geocachers were issues related to behavior, such as being left out of the group, indifference to rules, competitiveness, and issues related to dishonesty, such as falsifying performance and nicknames used by several people together. Problems related to outsiders were damage caused by outsiders to caches or cachers, as well as wrongdoings against outsiders, such as lack of respect for private property. Problems related to nature values were littering caused by abandoned caches, littering caused by cache seekers, and damage and wear of nature in various ways.

The categorization made was compared with the original study, and it was able to notice that all the conflicting pools raised in the original study could also be found in this study. Only matters related to the depletion of natural resources, did not come up in the interviews other than implicitly. However, this in no way changes or weakens the conclusions of the original study; actually it rather strengthens those. No significant new deviations emerged in this study, which can be thought to confirm the results of the previous study.

KEYWORDS: information systems, contradictions, geocaching

Sisällysluettelo

1	Johdanto	7
1.1	Tutkimuksen tavoite	8
1.2	Tutkimuksen rajaus	8
1.3	Työn rakenne	9
2	Kirjallisuuskatsaus	10
2.1	Rakenteelliset jännitteet	10
2.2	Geokätköily tietojärjestelmäartefaktina	11
2.2.1	Geokätköily harrastuksena	11
2.2.2	Geokätköilyyn liittyvä teknologia	12
2.2.3	Tietojärjestelmäartefakti käsitteenä	13
2.2.4	Geokätköily tietojärjestelmäartefaktina	15
2.3	Aiemmat tutkimukset geokätköilystä	17
3	Tutkimusmenetelmä	25
3.1	Kvalitatiivinen tutkimus	25
3.2	Replikaatitutkimus	27
3.3	Haastattelukysymykset	29
3.4	Aikataulu	30
4	Tulokset	32
4.1	Haastattelut	32
4.2	Teema-analyysi ja kategorisointi	34
4.2.1	Huonot kätköt	35
4.2.2	Huonot ohjeet	37
4.2.3	Luontoarvojen vaarantuminen	37
4.2.4	Muiden kätköilijöiden käyttäytyminen	38
4.2.5	Epärehellisyys geokätköilyssä	39
4.2.6	Ulkopuoliset ihmiset	40
4.2.7	Olosuhteisiin ja itseän liittyvät asiat	41

4.2.8	Tekniset ongelmat	41
4.3	Vertailu aiempaan tutkimukseen	44
5	Diskussio	50
5.1	Tulokset, havainnot ja tärkeimmät johtopäätökset	50
5.2	Tutkimuksen rajoitukset	51
5.3	Jatkotutkimusaiheet	51
	Lähteet	53
	Liitteet	57
	Liite 1. Haastattelukysymykset ja haastattelun kulku	57

Kuviot

Kuvio 1. Information system (IS) application as the core of IS artefacts.

Taulukot

Taulukko 1. Contradictions, their descriptions, poles of contradictions, and context. Vartiainen ja Tuunanen (2014).

Taulukko 2. Contradictions, their description, poles of contradictions and related subsystems. Vartiainen ja Tuunanen (2016).

Taulukko 3. Vastaaajien taustatiedot.

Taulukko 4. Löydetyt poikkeamat ideaalista skriptistä

1 Johdanto

Geokätköily on maailmanlaajuinen, vuonna 2000 kehitetty harrastus, jossa lajin harrastajat, ”geokätköilijät”, etsivät toisten harrastajien piilottamia määrätyn laisia kätköjä. Etsijät käyttävät apunaan julkista dataa ja vihjeitä, joita julkaistaan internetissä asialle omistetuilla verkkosivuilta, sekä karttaa tai nykyään todennäköisesti jonkinlaista GPS-paikanninta (O’Hara, 2008). Geokätköilyä voisi kuvailla kehittyneeksi versioksi perinteisistä aartenpiilotusleikeistä, sillä erotuksella että alueena on käytännössä lähes koko maailma, ja karttana toimii useimmiten GPS-navigointilaitte (Dudke & Suarez 2012).

Geokätköily on maailmalla ja Suomessakin erittäin suosittu harrastus, joka kannustaa ihmisiä liikkumaan luonnossa ja myös kaupungeissa ja auttaa tutustumaan uusiin paikkoihin. Lisäksi geokätköily on harrastuksena kaikille avoin, edullinen ja sen aloittamiskynnys on matala. Käytännössä geokätköilyä voi harrastaa kokonaan ilmaiseksi, jos omistaa jo valmiiksi matkapuhelimen, jossa on GSP-navigointi. Harrastuksesta on hankala nopeasti keksiä mitään negatiivista sanottavaa. Professorit Vartiainen ja Tuunanen ovat tutkineet geokätköilyä monelta kantilta (ks. 2013, 2014, 2016), ja uudessa, meneillään olevassa tutkimuksessa halutaan edelleen lisätä ymmärrystä geokätköilystä harrastukseen liittyvien rakenteellisten jännitteiden kautta. Vartiainen ja Tuunanen ovat tekemiensä haastatteluiden kautta tunnistaneet muutamia geokätköilyyn liittyviä rakenteellisia jännitteitä. Tässä tutkimuksessa toistan heidän tekemäänsä tutkimusta siltä osin, kun se koski näiden jännitteiden löytämistä tietojärjestelmän näkökulmasta.

Työn otsikkona on ”poikkeamat ideaalista skriptistä IT-palvelussa”. Ideaalin käsitteen voitaisiin ajatella tarkoittavan jotain joka on täydellinen, mutta miljoonien ihmisten harrastuksesta puhuttaessa se voisi paremminkin tarkoittaa parasta ajateltavissa olevaa mallia. Skripti tarkoittaa sananmukaisesti käsikirjoitusta, joka voidaan ymmärtää tapahtumien kulkuna. Ideaali skripti tarkoittaa tässä siis paras ajateltavissa oleva asioiden kulkua. Myöhemmin tässä työssä kerrotaan, miten geokätköily ja tietojärjestelmät liittyvät toisiinsa.

1.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on testata jo aikaisemmin kehitettyä tulkintaa geokätköilyn rakenteellisista jännitteistä. Vartiainen ja Tuunanen (2014, 2016) ovat tutkimuksissaan löytäneet muutamia geokätköilyyn liittyviä rakenteellisia jännitteitä, joita voisi kuvailla harrastuksessa esiintyviksi sisäisiksi ristiriidoiksi, osin jopa paradokseiksi. Tässä nyt tehtävässä replikaatitutkimuksessa pyrin selvittämään, löytyvätkö samat jännitteet myös tässä tutkimuksessa, mikä validoisi aiempia löydöksiä. Uusien haastateltavien myötä on myös mahdollista löytää kokonaan uusia näkökulmia tutkittavaan asiaan, kenties jopa sellaisia uusia rakenteellisia jännitteitä, jotka eivät aiemmissa haastatteluissa ole tulleet esille.

Aiemmista tutkimuksista on kulunut useita vuosia, ja yhteiskunta muuttuu koko ajan, kun aikaa kuluu. Tämän muutoksen myötä on mahdollista, että myös erilaisia arvoja painotetaan eri aikoina eri tavalla, ja erityisesti käytetty teknologia kehittyy nopeasti. Kuitenkin geokätköilyn perusajatus ja harrastustavat ovat pysyneet suhteellisen muuttumattomina. Tutkimusajankohtien ajallinen ero, noin kymmenen vuotta, ei vaikuta kovin pitkältä, mutta on mielenkiintoista nähdä, näkyykö tämä yhteiskunnan ja teknologian muutos saaduissa vastauksissa ja tutkimuksen lopputuloksissa.

1.2 Tutkimuksen rajaus

Vaikka geokätköily on maailmalaajuinen harrastus, eikä valtioiden rajoilla periaatteessa ole siinä merkitystä, tämä tutkimus rajataan koskemaan pelkästään suomalaisten geokätköilyn harrastajien kokemuksia. Myös aiemmissa aihetta käsittelevissä tutkimuksissa (Vartiainen & Tuunanen, 2014, 2016) on haastateltu pelkästään suomalaisia harrastajia. Koska tämä tutkimus on replikaatitutkimus, jonka tärkeänä tavoitteena on vahvistaa tai negatoida aiempia tutkimuslöydöksiä, pitäydytään myös tässä tutkimuksessa ainoastaan suomalaisissa geokätköilijöissä. Käyttäjät on poimittu suomenkieliseltä geokätköilyyn keskittyneeltä sivustolta (www.geocache.fi). Muuten

haastateltavilta ei ole erikseen edellytetty mitään vähimmäismääriä esimerkiksi löydettyjen kätköjen tai harrastuksen keston suhteen, vaan mukaan on kelpuutettu hyvin eri tasoisia harrastajia.

1.3 Työn rakenne

Tämä tutkimus on kvalitatiivinen haastattelututkimus, joka koostuu johdannosta, teoreettisesta viitekehystä sekä haastattelututkimusten analysoinnista ja tuloksien käsittelystä. Tutkimuksen tueksi käsitellään myös aihetta sivuavaa teoreettista viitekehystä tieteellisten artikkelien muodossa. Teoreettisessa osassa käsitellään rakenteellisten jännitteiden käsitettä, tutustutaan geokätköilyyn sekä harrastuksena että tietojärjestelmäartefaktina, tutkitaan yleisesti tietojärjestelmän rakennetta, erilaisia määritelmiä ja käsitteitä ja lopuksi tutustutaan systemaattisesti aiempaan geokätköilystä tehtyyn tutkimukseen. Kolmannessa luvussa esitellään metodi sekä replikaatiotutkimuksen käsite. Samassa luvussa esitellään myös haastattelukysymykset sekä tutkimuksen aikataulu. Neljännessä luvussa käsitellään haastatteluissa saatuja tuloksia analysoimalla haastatteluiden litterointeja, teemoittelemalla vastauksista löytyneitä poikkeamia sekä kategorisoimalla vastaukset. Lopuksi näitä löydettyjä tuloksia verrataan aikaisempiin tutkimuksiin. Viimeisenä kappaleena on diskussio, jossa esitellään tutkimuksen keskeiset tulokset ja johtopäätökset kuin myös tutkimuksen rajoitukset sekä jatkotutkimusaiheet.

2 Kirjallisuuskatsaus

2.1 Rakenteelliset jännitteet

Yksi tämän tutkimuksen keskeisimmistä tehtävistä on löytää ja tunnistaa geokätköilyyn sisältyviä rakenteellisia jännitteitä. Harvat asiat maailmassa ovat yksiselitteisen positiivisia, sillä useimmiten kolikon kääntöpuolelta on löydettävissä ainakin jotain ei-ideaalia. Tekemällä jotain positiivista, saattaa siitä näkökulmaa vaihtamalla syntyä jotain negatiivista. Rakenteelliset jännitteet tarkoittavat siis toiminnoissa esiintyviä arvostirriitoja. Kaksi erilaista poolia interaktiossa synnyttävät konflikteja, mutta toisaalta toimintoa ei ole ilman poolien olemassaoloa. Vartiainen ja Tuunanen (2016) vertaavat jännitteitä myös paradoksin käsitteeseen.

Toinen vertailukohta, teesin ja antiteesin käsite, löytyy jo antiikin Kreikan dialektiikasta. Robinson ja Wilson (2002) johtavat rakenteellisten jännitteiden teoriaa aina sinne saakka tuomalla esiin huomion siitä, että järjestelmää voidaan pitää dialektisena, mikäli se tarkastelee tilannetta loogisesti kahdesta eri näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa ei varsinaisesti käsitellä tai tietoisesti käytetä dialektisia menetelmiä, mutta pyritään kyllä ilmiön parempaan ymmärtämiseen lähestymällä sitä myös ”negatiivisesta” näkökulmasta. Vaikka käytänkin sanaa negatiivinen, poolin toinen puoli ei välttämättä aina ole negatiivinen ainakaan kaikkien näkökulmasta. Esimerkiksi Bjerknes (2016) esittää, että myös tietojärjestelmien tutkimuksessa hyvin keskeistä on tiedostaa ristiriita työvoiman ja pääoman välillä. Ainakin pohjoismaisessa tutkimuksessa tällainen traditio on ollut olemassa niin kauan kuin tietojärjestelmiä on tutkittu. Bjerknes tuo esiin sen, että työntekijöinä me kaikki olemme työntekijöiden puolella, mutta samaan aikaan kuluttajina olemme pääoman puolella. Näin ajatellen kumpikaan pooli ei ole tässä absoluuttisesti positiivinen tai hyvä, eikä myöskään negatiivinen tai paha. Geokätköilyn poikkeamat ideaalista skriptistä lienevät ”negatiivisia” ainakin useimpien harrastajien mielestä, mutta tässä tutkimuksessa painotetaan haastateltavien omaa kokemusta siitä, mikä heidän mielestään poikkeaa parhaasta mahdollisesta vaihtoehdosta, eli on siinä mielessä negatiivista. Vartiainen ja Tuunanen (2014) viittaavat tutkimuksessaan Robinson

ja Wilsonin (2002) esiin tuomaan huomioon, että opiskeltavan ilmiön kokonaisvaltaiseksi ymmärtämiseksi tulee tuntea myös ilmiöön liittyvät arvoristiriidat. Samalla he viittaavat myös Smithin ja Tushmanin (2005) väittämän siitä, että rakenteellisten jännitteiden tunnistaminen, hyväksyminen ja huomioon ottaminen ovat ensimmäisiä askeleita näiden jännitteiden hallitsemisessa. Etsimällä geokätköilyyn sisältyviä rakenteellisia jännitteitä voidaan siis paremmin ymmärtää geokätköilyä ilmiönä, ja tämä mahdollistaa myös sen, että voidaan löytää ratkaisuja näihin negatiivisiksi koettuihin ongelmiin, joita tässä pyritään tunnistamaan.

2.2 Geokätköily tietojärjestelmäartefaktina

2.2.1 Geokätköily harrastuksena

Geokätköily on suosittu maailmanlaajuinen harrastus, jota voi harrastaa melkein kuka tahansa ilman mitään erillisiä maksuja (Jewtt, 2011). Suarez ja Dudley (2012) vertaavat geokätköilyä perinteisiin aarteenpiilotusleikkeihin. O'Haran (2008) mukaan tyypillinen geokätkö tehdään siten, että joku vapaaehtoinen osapuoli – siis täysin normaali harrastaja, joka on innostunut tekemään oman kätkön, ei mikään erillinen järjestävä taho – kätkee pakastusrasian tai muun vedenpitävän säilytysratkaisun jonnekin sopivaan paikkaan ja ilmoittaa kätkön sijainnin muille harrastajille www-sivuille kirjattuina karttakoordinaatteina. Kätkeyssä rasiassa on ainakin lokikirja, esimerkiksi pieni paperilehtiö, johon voi laittaa merkinnän käynnistään, sekä kynä. Muut harrastajat yrittävät löytää kätkön annettujen koordinaattien, mahdollisten vihjeiden ja yleensä GPS-navigaattorin avulla. Kätkö voi olla näkyvällä paikalla, tai piilotettuna syvälle metsään tai jopa veden alle (Schlatter ja Hurd, 2005). Myös pelkän kartan ja kompassin käyttäminen on mahdollista, jos suunnistus- ja kartanlukutaidot ovat riittävän hyvät. On olemassa myös muutamia muunlaisia kätköjä. Tällaisia ovat esimerkiksi sellaiset kätköt, jotka sisältävät uuden vihjeen seuraavalle kätkölle sekä monenlaiset ongelmanratkaisua vaativat kätköt.

Ensimmäinen geokätkö perustettiin vuonna 2000, minkä jälkeen kätköjä on piilotettu satoja tuhansia eri puolille maailmaa (O'Hara, 2008). Schlatter ja Hurd (2005) mukaan GPS-kätköt olivat aluksi pääsääntöisesti sellaisia, että kätkössä olevan vaihtotavaran sai ottaa mukaansa, jos sinne jätti jonkin oman tavaran tilalle. Kätkö oli siis ikään kuin pieni aarre. Sittemmin tavaran vaihtamisesta on tullut vapaaehtoista, ja usein kätkö voikin olla pelkkä lokivihko. Kätköltä voi löytyä myös niin sanottu reissaaja (tai ”kulkija”, travel bug), joka on tarkoitus ottaa mukaan ja viedä johonkin toiseen kätköön, siten että se lopulta kulkee ennalta suunniteltuun paikkaan tai suunniteltua reittiä (Jewett, 2011). Muita tärkeitä sääntöjä ovat roskaamisen kieltäminen, yksityisomaisuuden kunnioittaminen sekä liikkuminen niin että siitä jää mahdollisimman vähän jälkiä maastoon.

Geokätköilijät kutsuvat harrastuksesta tietämättömiä ihmisiä jästeiksi (engl. muggle) tai geojästeiksi. Termi on lainattu Harry Potter -kirjoista, missä sillä tarkoitetaan tavallisia ihmisiä, joilla ei ole taikavoimia (Suarez ja Dudley, 2012). Geokätköilijät pyrkivät pitämään toimintansa salassa näiltä jästeiltä, etteivät nämä esimerkiksi siirrä tai poista kätköjä pois niiden oikeilta paikoiltaan, tai vahingoita niitä muulla tavoin.

2.2.2 Geokätköilyyn liittyvä teknologia

GPS (Global Positioning System) on Yhdysvaltojen avaruushallinnon omistama ja ylläpitämä maailmanlaajuinen satelliittipaikannusjärjestelmä. Se on ollut käytössä vuodesta 1993, ja koostuu 24 maapalloa kiertävästä satelliitista, jotka lähettävät sijainti- ja aikadataa (Gentry, 2006). GPS-järjestelmä tuli kunnolla kaikkien saataville vuonna 2000, kun siviileille annettiin mahdollisuus käyttää GPS-järjestelmän parasta tarkkuutta (Schlatter ja Hurd, 2005). GPS-päätelaite vastaanottaa datan, ja osaa sen avulla laskea sijaintinsa suhteessa satelliitteihin. Näin päästään melko tarkkaan sijaintitietoon. Aiemmin GPS-datan käyttämiseen tarvittiin erillinen GPS-laite. Näitä laitteita on edelleen olemassa, mutta kuluttajien käytössä yleisimpiä GPS-vastaanottimia ovat erilaiset autonavigaattorit sekä normaalit matkapuhelimet, joissa on GPS-ominaisuus. (GPS.gov, 2024).

Mikään yhtiö ei varsinaisesti omista geokätköilyä. Kuka tahansa saa etsiä kätköjä ja myöskin piilottaa niitä, ja halutessaan julkaista kätköjensä koordinaatit vaikkapa omilla www-sivuillaan. Näin ei kuitenkaan saa yhtä hyvää näkyvyyttä kätkölleen kuin jos julkaisisi tiedot yleisesti käytössä olevilla tunnetuilla sivustoilla. Vanhin ja suosituin geokätköjä listaava sivusto on yhdysvaltalaisen Groundspeak inc. -yrityksen ylläpitämä www.geocaching.com. Groundspeak inc. omistaa myös englanninkielisen termin ”geocaching” tavaramerkin. Sivustolla on tietokanta, josta voi etsiä kätköjä tietyltä alueelta (Jewett, 2011). Sieltä saa myös ohjeita kätköjen tekemiseen sekä tietoa harrastuksen etiketistä, varusteista ja turvallisuudesta (Gentry, 2006). Suosituin suomenkielinen sivusto on yksityisen harrastajan ylläpitämä www.geocache.fi, joka linkittyy melko tiiviisti www.geocaching.com -sivustoon ja käyttää tämän kätkötietokantaa. Geokätköjen etsimiseen ja kirjaamiseen on olemassa myös monia älylaitteilla toimivia sovelluksia, sekä maksullisia että ilmaisia.

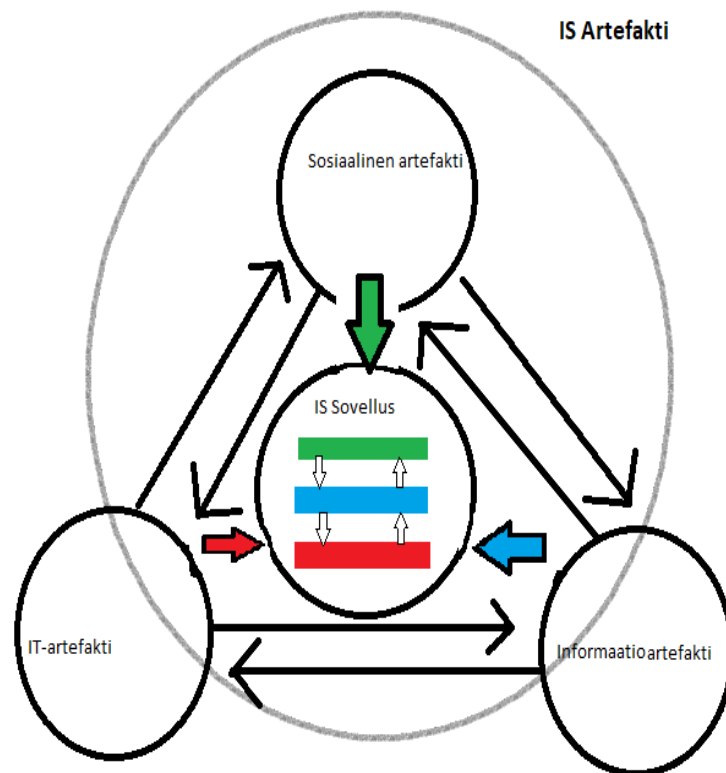
2.2.3 Tietojärjestelmäartefakti käsitteenä

Artefaktin käsite viittaa ihmisen luomaan keinotekoiseen esineeseen tai ilmiöön, vastakohtana luonnolliselle esineelle tai ilmiölle (Lee ja muut, 2015). Tietojärjestelmäartefaktin käsite tuo helposti mieleen jonkin tietokoneella toimivan ohjelman, ohjelmiston tai sellaisen osan. Tietojärjestelmä voidaan ja tuleekin ymmärtää paljon laajemmin kuin pelkästään tällaisena teknologisena ilmiönä. Asiaa voi miettiä jo alalle vakiintuneiden englanninkielisten termien IT (information technology) ja IS (information systems) sekä niiden suomenkielisten vastineiden tietotekniikka ja tietojärjestelmä kautta. Tietojärjestelmä ei siis koostu pelkästään teknologiasta, vaan järjestelmään kuuluvat tietoa käsittelevien laitteiden ja ohjelmistojen lisäksi myös tiedonsiirtolaitteet, tietoja käsittelevät ihmiset sekä tietojen käsittelysäännöt (Finto 2023).

Käsitteet eivät ole täysin yksiselitteisiä. Orlikowski ja Lacano (2001) määrittelevät IT-artefaktin joukkona materiaali- ja kulttuuriomaisuutta pakattuna johonkin sosiaalisesti tunnistettavaan muotoon, kuten laitteistoksi ja/tai tietokoneohjelmistoksi. Iivari (2017)

määrittelee IS-sovellukset IT-sovellusten osajoukoksi, jossa on tietosisältöä. Livari on siis sitä mieltä, että kaikki ohjelmistot eivät automaattisesti ole tietojärjestelmiä, ellei niissä ole tietoa.

Myös Lee ja muut (2015) painottavat, ettei IT-arteefakti ole välttämättä koko tietojärjestelmä, vaan se on usein osa isompaa tietojärjestelmää. He määrittelevät tietojärjestelmän systeemiksi, johon kuuluvat alijärjestelminä teknologinen arteefakti, tietoarteefakti sekä sosiaalinen arteefakti. Tietojärjestelmä on heidän mukaansa siis nimenomaan se kokonaisuus minkä ihmiset ovat luoneet, eikä siihen kuuluva teknologinen arteefakti ole välttämättä edes määräävässä roolissa. Leen ja muiden mukaan teknologiseksi artefaktiksi voidaan lukea myös vähemmän teknologisia asioita, esimerkiksi kasvatusten tehtävät tapaamiset, ihmisen muisti, mainostaulu tai kirja. Teknologinen arteefakti voi Leen ja muiden mukaan olla myös sellainen esine, jossa ei ole lainkaan suoranaista informaatiota, esimerkkinä vasara. Teknologian ei siis heidän mukaansa tarvitse välttämättä olla edes tietoteknistä, "IT" (information technology). He laajentavat ajatusta edelleen siten että myös ei-fyysinen ilmiö, kuten strategia, voitaisiin nähdä teknologisen artefaktina. Livari tosin (2017) kritisoi tätä tulkintaa, jossa IT-arteefaktille annetaan pelkästään tekninen merkitys, jolloin unohdetaan esimerkiksi tietojärjestelmäsovellusten (IS application) merkittävä rooli tietojärjestelmien tutkimuksessa. Livari esittää, ettei tietojärjestelmää (IS) ja tietojärjestelmäarteefaktia (IS artefact) saa pitää täysin samana asiana, vaan ne tulee käsitteellisesti erottaa ja puhua esimerkiksi tietojärjestelmäsovelluksesta (IS application). Kuviossa 1 näkyy, miten Livari erottelee tietojärjestelmäarteefaktin, ottaen huomioon, että usein IT-arteefakteja voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin kuin kyseisen IS artefaktin tarpeisiin. Myös esimerkiksi julkista dataa voidaan käyttää useampiin IT-arteefakteihin sekä sosiaalisiin artefakteihin. Kaiken ytimessä on tietojärjestelmäsovellus.

Kuvio 1. Information system (IS) application as the core of IS artefacts (Iivari, 2017, s. 762)

Tiedonvälitys voi tapahtua suoraan puhumalla tai kirjoittamalla, tai suorittamalla jokin komentosarja, joka tuottaa tietoa. Tietojärjestelmään kuuluva tieto on luonnollisesti kaikki se data, jota siinä välitetään. Sosiaalisen artefaktin muodostavat tietojärjestelmän käyttäjät.

2.2.4 Geokätköily tietojärjestelmäartefaktina

Kun sovellamme ajatusta Geokätköilyyn, voimme siis ajatella, että geokätköilykin on eräänlainen tietojärjestelmä, johon kuuluvat teknologinen artefakti, sosiaalinen artefakti

sekä tietoartefakti. Teknologista puolta edustavat selkeimmin esimerkiksi www-sivut, matkapuhelinsovellukset sekä näihin liittyvät tietokannat ja muut ohjelmistot, joiden kautta saa tietoa kätköistä, ja joihin pystyy kirjaamaan tekemänsä löydöt tai itse tekemänsä kätköt, sekä GPS-laitteisto omine tietotekniikoineen ja sovelluksineen. GPS edustaa teknologiaa, mitä ei ole luotu erikseen tätä harrastusta varten, mutta on otettu sellaisenaan käyttöön ja keksitty sille tärkeä tehtävä tietojärjestelmässä.

Geokätköilyn tietoartefakteja ovat sellaiset asiat, joilla välitetään tietoa. Geokätköilyssä tietoa välitetään esimerkiksi kirjoittamalla vihjeitä ja koordinaatteja verkkosivuille, kirjoittamalla kynällä lokivihkoon kuittauksia käynneistä sekä vapaamuotoisia terveisiä, sekä keskustelemalla muiden harrastajien kanssa joko suoraan kasvotusten tai jonkin keskustelufoorumien välityksellä kirjallisesti. Kasvotusten tapahtuvia kohtaamisia voi syntyä spontaanisti, kun harrastajat osuvat sattumalta samalle kätkölle, mutta myös erikseen järjestettävät tapahtumat ja ns. ”miitit” ovat yleisiä ja suosittuja.

Tietojärjestelmän sosiaalinen puoli geokätköilyssä liittyy myös keskeisesti harrastajiin, jotka toimivat usein sekä kätköjen piilottajina että etsijöinä, ja myös sisällöntuottajina verkkosivuille ja tietokantoihin. Sosiaalisuuteen käsitteenä liittyy se, että kyseessä on useampi kuin yksi ihminen. Sosiaalista puolta edustavat ainakin harrastajien keskinäiset suhteet, jotka voivat olla perhepiirissä, ystävien kesken tai myös toisilleen tuntemattomien kesken syntyviä kohtaamisia tai kommunikointia. Sosiaalisuutta on myös harrastajien suhde harrastusta tuntemattomiin ulkopuolisiin (ns. jästeihin), viranomaisiin tai vaikka maanomistajiin.

Lee ja muut määrittelevät nämä kolme artefaktia (teknologinen artefakti, tietoartefakti ja sosiaalinen artefakti) yhdessä tietojärjestelmäartefaktiksi. Tietojärjestelmäartefakti on itsessään systeemi, joka on isompi kuin osiensa summa. He kehrittelevät ajatusta niinkin pitkälle, että tietojärjestelmäartefakti ei heidän mukaansa tarvitse lainkaan elektronista tai digitaalista komponenttia ollakseen silti tietojärjestelmä. Vartiainen ja Tuunanen (2006) soveltavat Leen ja muiden määritelmää geokätköilyyn, ja määrittävät sen

perusteella geokätköilyä tietojärjestelmäartefaktiksi. Teknisenä artefaktina geokätköilyssä toimii muun muassa GPS-järjestelmä, informaatioartefaktina esimerkiksi www-sivuilla ilmoitetut tiedot geokätköistä sekä harrastajien kokemukset ja sosiaalisena artefaktina harrastajien keskinäinen riippuvuus (jonkun pitää luoda kätkö, että toinen voi löytää sen), geocaching.com verkkopalvelun taustalla oleva yritys Groundspeak.inc sekä ulkopuoliset ”jästit”. Nämä kolme artefaktia myös sekoittuvat toisiinsa monin tavoin.

2.3 Aiemmat tutkimukset geokätköilystä

Geokätköilystä on kirjoitettu varsinkin englanniksi runsaasti kirjoja, joista paljon siteerattuja ovat esimerkiksi varhaiset opaskirjat *The Complete Idiot’s Guide to Geocaching* (Peters, 2004) sekä *Geocaching for Dummies* (McNamara, 2004). Suomeksikin on julkaistu ainakin geokätköilyopas *Älä ryhdy geokätköilijäksi, tai lue ainakin tämä ohje ennen sitä* (Lehmuskenttä, 2007). Näihin varhaisiin kirjoihin tutustumalla huomaa, että vaikka geokätköily on periaatteessa pysynyt säännöiltään ja perusteiltaan muuttumattomana, on teknologinen kehitys ollut nopeaa. Varsinkin internet-sivuja ja niiden käyttöä käsittelevät ohjeet ovat monesti vanhentuneita. Geokätköily on alusta asti tukeutunut internettiin, joten luonnollisesti internetistä löytyy todella paljon aihetta käsitteleviä kirjoituksia sekä keskustelua, keskeisimpänä suurin geokätköily sivusto www.geocaching.com. Nykyään luontevinta lieneekin etsiä ohjeita harrastukseen internetistä. Tämän lisäksi geokätköilystä on tehty myös melko paljon tieteellistä tutkimusta.

Varhaisimmat tieteelliset artikkelit on julkaistu melko pian harrastuksen alkamisen jälkeen. Webb (2001) esittelee julkaisussaan kirjoitusaikana uutta geokätköilyharrastusta, kertoen sen alkuhistoriasta sekä perussäännöistä. Kirjoitusajankohtana geokätköily harrastuksena oli ollut olemassa vasta noin vuoden, joten artikkelista saa autenttisen kuvauksen alkuaikojen geokätköilystä. Sarvas (2002) haastatteli geokätköilyn harrastajia sekä osallistui kätköjen etsintään, tarkoituksenaan ymmärtää miten geokätköilyä harrastetaan, millaisena harrastajat kokevat harrastuksensa, mikä heitä siinä viehättää sekä mitä jatkotutkimusta geokätköilystä kannattaisi tehdä. Myös tästä tutkimuksesta

saa hyvän historiallisen kuvauksen harrastuksen alkuajoista. Hacklin, Kontio ja Pöyhänen (2004) ovat tutkineet pelaajayhteisöjä erityisesti mobiilipelien näkökulmasta. Tutkimuksessaan he käsitelivät geokätköilyä pelinä, ja huomasivat että yhteisö on erittäin merkittävä osa pelikokemusta, ja että geokätköilyssä tämä yhteisö on korostuneen tärkeässä roolissa.

Lary (2004) esittelee geokätköilyä oppimisen välineenä kouluissa. Chavez, Courtright & Schneider (2004) keskittyvät esittelemään uudehkoa harrastusta lähinnä ulkoliikunnan näkökulmasta. Samoin Schlatter ja Hurd (2005) esittelevät geokätkentää liikunnallisesta näkökulmasta, esimerkiksi koululiikunnan välineenä. Toisenlaista näkökulmaa hakivat Trotman, Jones ja Handley (2005), jotka ovat tutkineet keinoja hyvien geokätköjen suosittelunsa. Ihamäki (2006) on tutkinut Pro Gradu -tutkielmassaan geokätköilyä kulttuurisena ilmiönä pelikulttuurin pohjalta, sekä sitä miten harrastusta voidaan soveltaa opetusikäikässä. Ihamäen työssä esitellään laajasti myös geokätköilyn historiaa erityisesti Suomessa. Ensimmäisten vuosien artikkeleille näyttää olevan tyypillistä, että ne sisältävät runsaasti uuden ja monille tuntemattoman harrastuksen esittelyä, sekä pohdintaa siitä miten harrastusta voisi hyödyntää esimerkiksi koulujen opetuksessa. Geokätköilyyn liittyvien tutkimusten määrä lisääntyy vuosittain, ja myös tutkimusten aihepiirit ovat laajentuneet huomattavasti näiden alkuvuosien jälkeen esimerkiksi matemaattisiin mallinnuksiin, kulttuurin, ympäristön ja turismin tutkimukseen.

O'Hara (2008) on tutkinut geokätköilyä kokonaisvaltaisesti harrastuksena, keskittyen erityisesti harrastajien motivaatioihin sekä käyttäytymiseen niin kentällä kuin verkkoyhteisöissäkin. Tutkimuksen mukaan motivaatiota geokätköilyn harrastamiseen antavat esimerkiksi merkityksen antaminen kävelylenkeille, itsensä haastaminen sekä osallistumisen tunne. Geokätköily voidaan hänen mukaansa nähdä jaettuna sosiaalisena toimintana, mutta myös kilpailuna muiden kanssa. Burri Gram-Hansen (2009) lähestyy aihetta myös teknologisesta näkökulmasta. Hän kuvailee miten jo vuonna 2009 GPS-laitteisiin oli ilmestynyt geokätköilyä helpottavia ominaisuuksia, ja myös matkapuhelimiin oli jo tuolloin ladattavissa geokätköilyyn liittyviä sovelluksia, jotka

osativat hyödyntää matkapuhelimiin lisättyä GPS-paikannusta. Lisäksi hän kiinnittää huomiota siihen, että geokätköilyssä käyttäjät eivät ole pelkästään kuluttajia, vaan myös sisällön tuottajia. Geocaching.com-domain tarjoaa ainoastaan alustan, kun käyttäjät luovat itse pelin. Hänen mukaansa geokätköilyä voidaan pitää myös houkuttelevana teknologiana. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että geokätköily saattaa motivoida ihmisiä liikkumaan enemmän, olemaan enemmän yhdessä perheen kanssa tai vaikka oppimaan maantietoa. Farman (2010) puolestaan kuvailee geokätköilyä esimerkkinä harrastuksesta, jossa yhdistetään materiaalisia ja virtuaalisia rajapintoja, sekä sosiaalisia, teknologisia ja ruumiillisia tiloja, ja saavutetaan näin kehollinen kokemus.

Clough (2010) yhdistelee monia aiemmin mainittuja aiheita artikkelissaan, jonka aiheena ovat mobiiliteknologia, Web 2.0, sosiaaliset teknologiat sekä niiden mahdollistama epäformaali oppiminen. Esimerkkyhteisönä hänellä on geokätköilijöiden maailmanlaajuinen yhteisö. Cloughin mukaan Geocaching.com keskustelupalstoinen toimii keskitettynä varastona yhdessä tuotetulle tiedolle. Cloughin tutkimuksessa selvisi, että oppiminen ei ole tärkein syy ryhtyä geokätköilijäksi, mutta kuitenkin 89 % osallistujista koki oppimisen olevan tärkeässä roolissa harrastuksessa.

Ihamäki (2012) tutki geokätköilyä turismikokemuksena, ja selvitti miten geokätköilyä voisi hyödyntää turismissa esimerkiksi ruraalialueilla. Neustaedter ja muut (2013) tutkivat geokätköilyä esimerkkinä sijaintiin perustuvasta pelistä. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää miten geokätköilystä saatuja oppeja voitaisiin soveltaa muissa sijaintiin perustuvissa peleissä. Geokätköilijöiden oma rooli sisällöntuottamisessa korostui tutkimustuloksissa, ja tutkimuksessa todettiin ettei malli sovellu kaikkiin sijaintiin perustuviin peleihin sellaisenaan.

Vartiainen ja Tuunanen (2013) tutkivat konferenssijulkaisussaan arvon yhteisluontia geokätköilyssä kuluttajille suunnatun tietojärjestelmän näkökulmasta. Tutkimuksen mukaan geokätköilijöitä motivoivat itsensä haastaminen, haasteiden keksiminen muille harrastajille, onnistumisen ilo, oppiminen ja sosiaaliset suhteet. Keskeinen huomio oli,

että monet motivaationlähteet olivat luonteeltaan hedonistisia. Vartainen ja Tuunanen (2014) jatkoivat geokätköilyyn liittyvän arvon yhteisluonnin tutkimusta seuraavana vuonna konferenssijulkaisussaan, jossa aihetta lähestyttiin arvon luontiin liittyvien ristiriitojen ja rakenteellisten jännitteiden näkökulmasta. Heidän mukaansa jo se, että geokätköilyssä on käytössä käyttäytymisetiketti viittaa siihen, että jännitteitä ja häiriöitä todennäköisesti esiintyy, ja siksi on todennäköistä, että harrastukseen sisältyy rakenteellisia jännitteitä. Tutkijat selvittivät ensin haastatteluiden avulla mikä motivoi harrastamaan geokätköilyä, ja näitä vastauksia sekä harrastukseen liittyviä sääntöjä ja keskusteluita analysoimalla etsivät näille myös sisäisen jännitteen vastapoolit. Sisäisiä jännitteitä tunnistettiin neljä erilaista:

- geokätköilijät muodostavat eräänlaisen salaseuran, jota kuitenkin esitellään aktiivisesti ulkopuolisille, esimerkiksi työtovereille ja perheenjäsenille
- harrastajat tavoittelevat hedonistisia arvoja, mikä samalla heikentää kokemusta. Mitä enemmän harrastajia on, sitä enemmän riittää etsittävää, mutta samalla vaikkapa kätköjen laatu voi heikentyä.
- geokätköilijät pitävät luontoarvoja tärkeinä, mutta samalla tuhoavat luontoa. Harrastuksen säännöissä käsketään välttämään roskaamista, mutta harrastus itsessään kuluttaa maapallon resursseja esimerkiksi GPS-laitteiden muodossa.
- harrastajat korostavat yhteisöllisyyttä ja rentoutta, mutta samaan aikaan he kilpailevat toisiaan vastaan esimerkiksi löydettyjen kätköjen määrissä.

Ristiriita	Kuvaus	Jänniteparit
1. An open secret society exists	While geocaching has a quality of a secret society, geocachers actively introduce it to outsiders.	Secret society vs. openness of geocaching
2. Hedonism-seeking undermines hedonistic experiences	As geocachers pursue hedonistic values and people increasingly begin geocaching, geocachers forget the rules of geocaching – which undermines geocaching	Pursuing hedonistic values vs. rules of geocaching that protect hedonistic values
3. One can experience nature while consuming it	Geocaching values nature-related experiences, but the technologies that are used in geocaching use natural resources and therefore undermine the value of nature.	Technology that consumes natural resources vs. nature-based experiences
4. Building community occurs with competition	Geocaching exposes geocachers to competing with each other while they promote a strong sense of community.	Competing with each other vs. a voluntary and relaxing hobby and socializing with other geocachers.

Taulukko 1. Contradictions, their descriptions, poles of contradictions, and context. Vartiainen & Tuunanen (2014, s. 6).

Vartaisen ja Tuunanen seuraava (2016) tutkimus jatkoi arvon yhteisluomiseen ja -tuhontaan liittyviä rakenteellisten jännitteiden tutkimusta tietojärjestelmässäartefaktissa, esimerkkinä jälleen geokätköily. Tutkimuksessa määriteltiin geokätköily tietojärjestelmäksi Leen ja muiden (2015) määritelmän mukaisesti. Tämän jälkeen Vartiainen ja Tuunanen tutkivat aiemmassa tutkimuksessa löydettyjä sisäisiä jännitteitä löysivät kustakin jännitteestä arvon yhteisluontia ja yhteistuhontaa, ja päättelivät että geokätköilijät arvoa luodessaan syyllistyvät samalla kollektiivisen arvon yhteistuhontaan, ja kokemuksensa perusteella tätä tapahtuu myös

tietoisella tasolla. Tutkimuksessa mainittiin, että osalle geokätköilijöistä on tuttu paradoksi, että luonnosta nauttimiseen käytetään luontoa kuluttavaa teknologiaa. Tutkimus osoitti, että tietojärjestelmäartefakti saattaa olla sisäisesti ristiriitainen sen suhteen, että se saattaa samaan aikaan tuhota ja luoda arvoa. Tämän tutkimuksen yhteenvedossa taulukossa 2 näkyvät ristiriidat, arvopoolit, niiden kuvaus, niihin liittyvät artefaktit sekä millä tavalla nämä luovat ja tuhoavat arvoa.

Contradiction	Value poles of contradiction	Description	Related artifacts	Value co-creation and co-destruction
1. Introducing a secret society to outsiders	Secrecy vs. openness	While geocaching has some characteristics of a secret society, geocachers actively introduce it to outsiders.	Social artifact: Geocaching in disguise and the introduction of geocaching are social activities.	Upholding secrecy of geocaches protects the caches (value creation), while the openness of geocaching makes it a less secret society (value destruction).
2. Geocaching by breaking its rules	Hedonism vs. respect for the rules of the game	As geocachers pursue hedonistic values and people increasingly begin geocaching, geocachers forget the rules of geocaching – which undermines geocaching	Information artifact: Hedonistic experiences represent information for the perceiver. Social artifact: Rules of geocaching relate to social activity.	Geocachers pursue hedonistic values (value creation); violation of rules of geocaching undermines the whole activity (value destruction).
3. Experience nature while	Hedonism vs. nature values	Geocaching values nature-related	Technical artifact: Technological	Geocachers pursue hedonistic

consuming it		experiences, but the technologies that are used in geocaching use natural resources and, therefore, undermine the value of nature.	systems are used in geocaching. Information artifact: Nature-based experiences relate to information we receive while surrounded by nature.	values (value creation), while the consumption of natural resources undermines nature (value destruction).
4. Building community occurs with competition	Socializing vs. competition	Geocaching exposes geocachers to competition with each other while promoting a strong sense of community	Social artifact: Both competing with each other and socializing with others are social activities.	Geocachers pursue hedonistic values through social activities (value creation); Competition undermines social activities (value destruction).

Taulukko 2. Contradictions, their description, poles of contradictions and related subsystems. Vartiainen ja Tuunanen (2016, s. 1272).

Muitakin tutkimuksia on geokätköilystä on toki tehty. Uudemmissa tutkimuksista voidaan mainita esimerkiksi Procyk ja muut (2014), jotka tutkivat geokätköilyä esimerkkinä käyttäen sitä, millainen matkapuhelimen kautta toteutettu videokeskustelu on kokemuksena silloin, kun molemmat osallistujat tekevät samaa asiaa eri paikoissa, ja miten tällainen keskustelu tukee tätä toimintaa. Cord ja muut (2014) vertasivat geokätköjen sijaintia ja niiden kävijämääriä. Tutkimuksella haluttiin mitata sitä, miten tärkeä luontokokemus on geokätköilyssä urbaanilla alueella. Tutkimuksessa selvisi, että eniten kävijöitä oli sellaisissa kätkeissä, jotka sijaitsivat lähellä suosittuja paikkoja,

esimerkiksi kaupungin keskustassa, mutta nämä eivät kuitenkaan olleet sellaisia kätköjä, joista käyttäjät pitivät eniten. Boys ja muut (2017) ovat tutkineet geokätköilyn mahdollisuuksia maaseutu- ja maatalousalueiden turismin ja matkailun edistämiseksi. Skinner ja muut (2017) ovat myös tutkineet turismin edistämistä geokätköilyn avulla, kohderyhmänä milleniaalien ja z-sukupolven edustajat. Molemmissa tutkimuksissa geokätköilyn nähtiin tuovan lisäarvoa matkailulle. Heshmat ja muut (2018) tutkivat etäläsnäölorobottien käyttöä geokätköilyssä. Tässä tutkimuksessa todettiin etäläsnäölorobotin vahvistavan läsnäolon tunnetta, mutta robottien tekniset rajoitteet todettiin vielä melko isoiksi.

3 Tutkimusmenetelmä

3.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimusmenetelmänä tässä tutkimuksessa on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Haastattelen noin kymmenen geokätköilyn harrastajaa. Haastateltavat on valittu suomalaisen geokätköilyyn keskittyvän verkkosivuston käyttäjistä. Pysin haastatteluilla selvittämään heidän käsityksensä poikkeamista ideaaliin skriptiin, kysymällä esimerkiksi mikä tai mitkä asiat harrastuksessa toteutuvat eri tavalla kuin heidän mielestään pitäisi mennä. Ideaalilla skriptillä tarkoitetaan tässä sellaista tapahtumien kulkua, jossa kaikki asiaan liittyvä menee niin hyvin kuin mahdollista, ilman mitään negatiivisia asioita, jotka aiheuttaisivat vaikkapa pahaa mieltä, vahinkoa jollekin asialle tai henkilölle, tai olisivat muuten ristiriidassa parhaan mahdollisen eli ideaalin tapahtumien kulun kanssa. Haastatteluista tehdään tämän jälkeen teema-analyysi, minkä perusteella voidaan tehdä löytyneiden jännitteiden kategorisointia ja teemoitusta, jota verrataan aiempaan tulkintaan.

Grönfors (2011) mukaan kvalitatiivista tutkimusta käytetään esimerkiksi silloin, kun tutkimusongelma on arkaluontoinen tai intiimi, jolloin kvantitatiivisilla kyselyillä ei todennäköisesti saavutettaisi luotettavaa tulosta. Kvalitatiivista tutkimusta tarvitaan hänen mukaansa myös silloin, kun on tarve päästä ”pintaa syvemmälle”, ja tässä nyt kyseessä olevassa tutkimuksessa on kyse juuri tällaisesta syvemmälle kaivautumisesta, kun selvitetään harrastajien kokemuksia ja mielipiteitä. Kvalitatiivinen tutkimus toteutetaankin käytännössä usein haastattelujen avulla. Grönforsin mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa kysymyksenasettelu pyritään pitämään mahdollisimman avoimena, niin että vastaajilla on mahdollisuus tuoda omaa ääntään mahdollisimman paljon kuuluviin. Tätä tutkimusta varten haastatellaan noin kymmentä suomalaista geokätköilyn harrastajaa. Ennalta suunniteltujen kysymysten avulla pyritään löytämään vastauksia tutkimusongelmaan, mutta kysymykset pidetään kuitenkin niin avoimena, ettei haastateltaville aseta turhia rajoitteita. Haastateltavien annetaan kertoa vapaasti

sellaisista asioista, jotka heille tulevat mieleen spontaanisti, ja vasta tämän jälkeen haastattelija syventää ja laajentaa vastauksia tarkentavilla kysymyksillä. Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena on löytää sellaisia mahdollisesti olemassa olevia poikkeamia, joista ei ole tietoa ennakolta, ja tällaista tietoa on mahdollista saada esimerkiksi haastatteleamalla geokätköilyn harrastajia ja antamalla heidän kertoa vapaasti havaitsemistaan ilmiöistä.

Kvalitatiivinen tutkimus soveltuu hyvin tällaiseen tutkimukseen, koska haastatteleamalla palveluiden käyttäjiä on mahdollista saada kokonaan uutta empiiristä tietoa. Haastattelusta saadusta datasta pyritään teema-analyysin avulla löytämään vastauksia tutkimusongelmaan. Haastattelut suoritetaan laddering-menetelmällä. Laddering on Reynoldsin ja Gutmanin (1988) kehittämä haastattelumenetelmä, jossa pyritään pureutumaan normaalia syvemmälle kyseessä olevaan haastattelukysymykseen. Laddering-menetelmän tavoitteena on ymmärtää kuinka kuluttajat assosioivat erilaisten tuotteiden ominaisuuksia juuri heille itselleen merkityksellisellä tavalla. Haastattelu tehdään kahden kesken, ja haastattelija kysyy haastateltavalta varsinaisen kysymyksen jälkeen täsmentäviä kysymyksiä, kuten ”miksi koet näin”, ”mistä tämä mielestäsi johtuu” tai ”miksi tämä on sinulle tärkeää”. Ladderoimalla pyritään löytämään yhteyksiä attribuuttien, seurauksien ja arvojen välillä. Näitä assosiaatioverkostoja kutsutaan menetelmässä tikapuiksi, mistä menetelmä on saanut englanninkielisen nimensä. Haastattelija pyrkii siis löytämään mahdollisesti hyvin yleismaailmallisesta alkuvastauksesta haastateltavan todelliset, aluksi ehkä piilossa olleet motiivit tarkentavien jatkokysymysten avulla. Reynoldsin ja Gutmanin mukaan on tärkeää luoda haastatteluun turvallinen ilmapiiri. Haastateltavalle voi kertoa, ettei kysymykseen ole olemassa oikeita ja väriä vastauksia, ja että haastattelun tarkoitus on ymmärtää, miten haastateltava näkee asian. Haastateltavaa ei saa ohjailta tietynlaisiin vastauksiin, mutta haastattelijan on silti osattava kysyä oikeanlaiset lisäkysymykset silloin kun on niille sopiva hetki. Reynolds ja Gutman kiteyttävät haastattelijan roolin kuvailemalla tätä hyvin kiinnostuneeksi mutta samalla neutraaliksi tiedon tallentajaksi. Laddering-menetelmän

ongelmiksi he mainitsevat sen, että haastateltava ei todella tiedä vastausta, sekä sen että asiat menevät liian henkilökohtaisiksi.

3.2 Replikaatiotutkimus

Vartiainen ja Tuunanen ovat aiemmissa tutkimuksissaan (2014; 2016) tutkineet geokätköilyyn liittyviä sisäisiä jännitteitä. Näiden tutkimusten jälkeen he ovat jatkaneet tutkimustyötään geokätköilyn parissa, aiheenaan poikkeamat ideaalista skriptistä geokätköilyssä. Kyseisen vielä julkaisemattoman tutkimuksen aineistoa on ollut käytössäni tätä tutkimustani tehdessäni, ja olen myös saanut professoreilta Vartiainen ja Tuunanen sellaista ohjausta tutkimukseni tekemisessä, että tämä tutkimus toimii tarkoituksenmukaisena replikaatiotutkimuksena heidän tutkimustyölleen. Dennis ja Valacich (2015) mukaan replikaatio- tai replikointitutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, joka toistetaan aiemmin tehty tutkimus uudella aineistolla, pyrkien näin parantamaan alkuperäisen tutkimuksen luotettavuutta vahvistamalla tutkimuksen tuloksia, tai tunnistamaan tärkeitä rajaehdoja. Replikaatiotutkimuksen tarkoituksena on vahvistaa tai negatoida aiemman tutkimuksen löydöksiä. Myös negatiiviset tutkimustulokset tulee nähdä arvokkaina tiedettä edistävinä, ja ne voivat tuoda esiin erilaisia näkökulmia tutkimusongelmaan. Dennis ja Valacich korostavat replikaatiotutkimuksen merkitystä tieteessä, ja toteavat sen saaneen liian vähän huomiota sosiaalisissa tieteissä, esimerkiksi tietojärjestelmätieteessä, vaikka juuri tämänkaltaisissa tieteissä replikaatiotutkimuksesta olisi paljon hyötyä. Pyrin tällä replikaatiotutkimuksellani osaltani täyttämään tätä aukkoa.

Dennis ja Valacich tunnistavat kolmen tyyppisiä replikaatiotutkimuksia. Näitä ovat tarkat replikaatiot, metodologiset (menetelmälliset) replikaatiot ja konseptuaaliset (käsitteelliset) replikaatiot. Tarkoissa replikaatioissa toistetaan alkuperäinen tutkimus täsmälleen samalla tavalla kuin se tehtiin alun perin. Metodologisessa replikaatiossa käytetään täsmälleen samoja menetelmiä kuin alkuperäisessä tutkimuksessa, mutta eri kontekstissa. Tällöin esimerkiksi tutkimuksen kohteet voivat olla eri kuin alkuperäisessä

tutkimuksessa. Konseptuaalisissa replikaatioissa haetaan vastausta täsmälleen samoihin kysymyksiin, mutta välineet ja konteksti voivat vaihdella. Dennisin ja Valacichin mukaan konseptuaalinen replikaatio on paras replikaatiotutkimuksen muoto, sillä silloin voidaan varmistaa, ettei alkuperäisen tutkimuksen menetelmissä ole mitään sellaista virhettä tai omituisuutta mikä rajoittaisi tutkimuksen johtopäätöksiä.

Tämä tutkimus suoritetaan metodologisesti ainoastaan osittain samalla tavalla kuin alkuperäiset tutkimukset. Esimerkiksi tutkittavien määrä ei ole sama, tutkittavia ei valita täsmälleen samoilla kriteereillä, eivätkä haastattelut ole sisällöltään täsmälleen samanlaisia kuin alkuperäisissä tutkimuksissa. Tutkielma hakee kuitenkin vastausta samoihin kysymyksiin kuin alkuperäisissä tutkimuksissa, joten tämän tutkimuksen voidaan katsoa olevan Dennisin ja Valacichin tarkoittama konseptuaalinen replikaatiotutkimus. Vaikka geokätköily harrastuksena on pääsääntöisesti pysynyt samanlaisena kuin se oli alun perin, on siinä kuitenkin tapahtunut pieniä muutoksia. Eräät kätkötyypit ovat poistuneet kokonaan käytöstä, kätköjen luonne on muuttunut alkuperäisistä vaihtoesineen sisältävistä aarrekätköistä enemmän pelkkää löytämisen riemua korostaviksi, ja etenkin teknologia on muuttunut paljon, varsinkin kun sitä vertaa harrastuksen alkuaikoihin. Enää ei ole tarvetta tulostaa vihjeitä paperille, etsiä koordinaatteja paperisesta kartasta, hankkia (tai lainata) kallista GPS-laitetta, tai kirjata löydöksiä tietokoneelle reissun jälkeen, koska kaiken voi tehdä tavallisella matkapuhelimella suoraan paikan päällä. Kätköjen määrä lisääntyy koko ajan, ja ehkä myös yleinen tietoisuus harrastuksesta on parempaa. Alkuperäiset tutkimukset eivät sijoitu harrastuksen alkuvuosiin vuosituhannen alkuun, mutta etenkin teknologista muutosta tapahtuu kuitenkin koko ajan. Laitteet muuttuvat koko ajan, ohjelmistot ja internetin sisällöt päivittyvät tai muuttuvat ja myös maailmanpoliittinen tilanne voi vaikuttaa, esimerkkinä vieraiden valtioiden tahallisesti aiheuttamat häiriöt GPS-signaaliin.

3.3 Haastattelukysymykset

Haastateltavia lähestyttiin suoraan joko www.geocaching.com-foorumin yksityisviestillä, Facebookin yksityisviestillä tai sähköpostitse, ja tiedusteltiin heidän halukkuuttaan osallistua tutkimukseen. Kiinnostuneiden kanssa jatkettiin sopimalla haastattelun aikataulun sekä sopivan haastatteluun käytettävän ohjelmiston. Haastattelukysymykset sovittiin yhdessä työn ohjaajan sekä toisen vastaavan sisältöistä tutkielma tekevän opiskelijan sekä hänen ohjaajansa kanssa (Liite 1). Kysymysten tuli sopia replikoitavana olevan tutkimuksen kysymyksiin siten, että haastattelut vastaavat samaan kysymykseen kuin alkuperäinen tutkimus.

Haastattelun kulku suunniteltiin siten, että se olisi kaikissa haastatteluissa peruslähtökohdiltaan samanlainen. Suunnitelman mukainen haastatteluprotokolla oli seuraavanlainen: haastattelun aluksi tervehtimisten jälkeen esittäytyään sekä selitetään mitä ollaan tekemässä, ketä haastatellaan ja mitä varten haastattelu tehdään, sekä käydään lyhyesti läpi haastattelun kulku. Sen jälkeen kerrotaan haastattelun luottamuksellisuudesta sekä siitä, ettei tutkimuksessa tulla käyttämään nimiä, eikä haastateltuja yksilöidä lopullisessa tutkimuksessa. Tämän jälkeen sovitaan haastattelun tallentamisesta.

Itse haastattelu aloitetaan kysymällä tarpeelliset demografiatiedot (ikä, sukupuoli). Seuraavaksi taustoitetaan haastateltavan geokätköilyharrastuneisuutta kysymällä, miten kauan hän on harrastanut geokätköilyä, montako kätköä hän on löytänyt tai piilottanut, sekä pyydetään kertomaan, miten hän päätyi harrastamaan geokätköilyä. Sen jälkeen kysyn vielä miksi haastateltava harrastaa geokätköilyä, mikä harrastuksessa viehättää. Näiden kysymysten tehtävä on tuoda taustatietoa haastateltavista, mutta ne toimivat myös helppoina lämmittelykysymyksinä. Lämmittelyllä tarkoitan tässä haastattelutilanteeseen liittyvät jännityksen poistamista sekä orientoitumista aiheeseen. Näiden kysymysten vastauksista oli myöhemmin myös hyötyä varsinaisen kysymyksen vastausten tulkinnessa, koska jotkut haastatellut kertoivat jo näiden kysymysten yhteydessä sellaisia tietoja, jotka liittyivät varsinaiseen tutkimusongelmaan.

Näiden lämmittelykysymysten jälkeen kysyn varsinaisen kysymyksen:

- *kuvaile sellaisia geokätköilyyn liittyviä asioita, tilanteita tai tapahtumia, joissa asiat eivät ole menneet tai tapahtuneet niin kuin toivoisit?*

Tarvittaessa tarkennan, että kysymys koskettaa laajassa mielessä geokätköilyä harrastuksena, ei vain yksittäistä kätkön etsintää. Kyseessä voivat olla esimerkiksi harrastukseen liittyviä konflikteja, ristiriitoja tai epätoivottuja tilanteita. Haastattelussa pyritään kuitenkin siihen, että haastateltava saa ensin spontaanisti kertoa sen, mitä hänellä tulee mieleen annetusta aiheesta, ja vasta tämän jälkeen häntä autetaan jatkokysymyksillä syventämään vastaustaan tai mahdollisesti laajentamaan perspektiiviään. Haastattelua jatketaan tästä eteenpäin ladderoimalla, eli pyrkimällä syventämään ja täsmentämään annettua vastausta aiheeseen sopivilla jatkokysymyksillä (Reynolds ja Gutman, 1988). Näitä jatkokysymyksiä voivat olla esimerkiksi ”miksi koet näin”, ”mistä tämä mielestäsi johtuu” tai ”mikä tekee tästä epätoivottavan asian tai tilanteen”. Kun tämä kysymys on käsitelty loppuun, kiitetään haastateltavaa haastattelusta.

3.4 Aikataulu

Tutkimuksen aihepiiri alkoi hahmottua loppukesästä 2023, jolloin löysin Vaasan yliopiston tietojärjestelmistä geokätköilyyn liittyviä ideoita lopputyön aiheeksi. Otin yhteyttä professori Vartiaseen, jonka kanssa sovimme mihin suuntaan teemaa lähdetään työstämään. Syksyn 2023 aikana aihe ja tutkimusmenetelmä täsmentyivät edelleen siten, että alkuraporttina toimiva työn perusrunko otsikoineen oli valmis alkuvuodesta. Alkuraportti esitettiin heti vuoden ensimmäisessä Vaasan yliopiston diplomityö ja pro-gradu tutkielmaseminaarissa 6.2.2024. Teorian kerääminen ja kirjallisuuskatsauksen kirjoittaminen aloitettiin tammikuussa, ja kirjallisuuskatsaus oli pääpiirteissään valmis helmikuun aikana. Haastateltavien etsiminen ja haastattelujen sopiminen tehtiin maaliskuun aikana, ja samaan aikaan jatkettiin tämän tutkimusraportin kirjoittamista muilta osiltaan. Haastateltavien löytäminen ei ollut kovin

helppoa, joten haastatteluvaihe venyi pitkälle huhtikuulle, siten että viimeinen haastattelu tehtiin vasta 18.4. Tämän jälkeen aloitettiin haastattelujen litterointi sekä analysointi. Lähes valmis työ esiteltiin seminaarissa 14.5. Tämän jälkeen vuorossa oli työn viimeistely ja tarkastuskierros.

4 Tulokset

4.1 Haastattelut

Alkuperäinen tavoite oli tehdä kymmenen haastattelua. Lopullinen määrä oli yhdeksän, kun viimeinen haastattelu lopulta peruuntui. Haastateltavista 7 ilmoitti sukupuolekseen nainen, ja 2 ilmoitti olevansa mies. Haastateltavien ikähaitari oli 34-68 vuotta, keski-ikä ollessa noin 48 vuotta. Haastateltavat ilmoittivat harrastaneensa geokätköilyä 2-15 vuotta, keskiarvona noin 9 vuotta. Monet kertoivat, että harrastuksessa on ollut eri aikoina taukoja, ja harrastuksen aktiivisuuskin on vaihdellut ilmoitettuna aikana joskus runsaastikin. Löydettyjen kätköjen määrät vaihtelivat 17 ja yli 8000 välillä. Kaksi haastateltavaa ilmoitti kirjanneensa yli 8000 löydettyä kätköä, mitä voitaneen pitää erittäin suurena määränä. Suurin osa haastatelluista ei kuitenkaan ollut itse piilottanut yhtään kätköä. Eniten piilotettuja kätköjä oli seitsemän piilola tehneellä haastateltavalla, mutta hänelläkään ei ole niitä enää aktiivisena kuin kaksi.

Vastaja n:o	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ikä	68	65	54	34	45	44	42	43	41
Sukupuoli	N	N	N	N	M	M	N	N	N
Harrastuksen kesto	13	9	13	15	13	5	8	4	2
Löydettyjä (pyöritys lähimpään kymmeneen)	8200	8000	6770	360	20	30	2950	6700	1500
Piilotettuja	0	1	2	7	0	0	0	2	0

Taulukko 3. Vastaajien taustatiedot.

Haastattelu oli luonteeltaan puolistrukturoitu haastattelu. Tällä tarkoitetaan sitä, että haastattelut fokuoituivat nimenomaan tutkimusongelmassa esiintyviin kysymyksiin (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka, 2006). Tästä syystä aineiston litterointi tehtiin valikoiden puheesta olennaiset kohdat. Demografiakysymyksiä ja niin sanottuja lämmittelykysymyksiä ei ollut tarpeen litteroida, kun ensin oli varmistettu, ettei niissä

ollut mitään varsinaiseen tutkimusongelmaan liittyvää sisältöä. Varsinainen kysymys, josta haettiin vastausta tutkimusongelmaan, oli ”kuvaile sellaisia geokätköilyyn liittyviä asioita, tilanteita tai tapahtumia, joissa asiat eivät ole menneet tai tapahtuneet niin kuin toivoisit”. Tähän kysymykseen, sen ladderointitekniikalla tehtyihin tarkentaviin kysymyksiin ja jatkokysymyksiin liittyvät vastaukset litteroitiin riittävällä tarkkuudella. Litteroinnissa tarkkuudeksi riitti vastausten keskeisten sisältöjen tunnistaminen, eikä sitä sen vuoksi ollut tarpeellista tehdä täydellisesti sanasta sanaan -tarkkuudella. Tämän jälkeen näistä litteroinneista tehtiin teema-analyysi. Analyysissä haastatteluista etsittiin kaikki tyytymättömyyden aiheet.

Oli mielenkiintoista huomata, miten eri tavalla haastateltavat lähestyivät kysymystä ”kuvaile sellaisia geokätköilyyn liittyviä asioita, tilanteita tai tapahtumia, joissa asiat eivät ole menneet tai tapahtuneet niin kuin toivoisit”. Osa haastateltavista lähestyi kysymystä erittäin konkreettisesta näkökulmasta, jolloin vastaajat kertoivat mm. olosuhteiden tai huonojen asuvalintojen aiheuttamasta varusteiden kastumisesta, harrastusmatkalla saadusta ylinopeussakosta tai hukkuneista avaimista. Toiset puolestaan kertoivat saamastaan ei-toivotusta kohtelusta esimerkiksi harrastajien tapaamisissa tai yleisesti kätköjen sijaintiin liittyvistä ongelmista. Annoin haastateltavien lähestyä aihetta aluksi haluamastaan näkökulmasta, mutta tarvittaessa tarkensin kysymystä kertomalla, että vastaus voi koskea myös laajassa mielessä geokätköilyä harrastuksena, eikä vain yksittäisen kätkön etsintää. Tämän tarkennuksen jälkeen osa haastateltavista löysi vastaukseensa uusia näkökulmia. Tein tarkentavia kysymyksiä kaikille haastateltaville, ja pyrin niiden avulla syventämään vastauksia, ja löytämään niistä perimmäiset syyt miksi kerrottu asia on haastateltavan mielestä ei-toivottu. Haastateltavien vastaukset olivat osin selkeän toteavia, mutta osa vastauksista oli enemmän tai vähemmän tulkinnanvaraisia, esimerkiksi vastaus ”ärsyttää kun en löydä kätköä”, missä syy kätkön löytämättömyydelle voisi olla vaikkapa huonosti annetut ohjeet, ilkkuvasti tai vahingossa poistettu kätkö tai yksinkertaisesti puutteellinen etsiminen. Myös vastaus ”jos kätköllä on muita etsijöitä, ei auteta niitä” voidaan nähdä siltä kantilta, ettei muita auteta siksi, että kilpailullisessa mielessä ei haluta auttaa toisia,

tai sitten, kuten eräs vastaaja totesi, ”että se olisi hauskeempaa toiselle”. Tämä vastaaja ei siis halua pilata löytämisen iloa muilta etsijöiltä. Sama asia voidaan siis nähdä sekä negatiivisena että positiivisena asiana, riippuen näkökulmasta. Ahuvia (2005) väittääkin kaikkia kvalitatiivisissa haastatteluissa saatuja vastauksia tulkinnanvaraisiksi ja kontekstista riippuvaisiksi. Hänen mukaansa ei siis ole mielekästä jaotella vastauksia esimerkiksi suoraan toteaviksi ja piilomerkityksen sisältäviksi teemakokonaisuuksiksi, vaan kaikki vastaukset saattavat sisältää piilomerkityksiä, kontekstista riippuen. Tämä oli nähtävissä selkeästi osassa vastauksista, kun haastateltavat itsekin saattoivat lieventää tai selitellä vastaustaan toteamalla esimerkiksi, että tietty ongelmaksi koettu asia ”kuuluu harrastukseen” tai ”on oma valinta”. Haastattelutilanne saattoi myös aiheuttaa haastateltaville paineita keksiä mahdollisimman paljon sanottavaa, jolloin pienetkin asiat saatettiin tuoda esille. Tällaisia pieniä asioita saattoivat olla esimerkiksi jotkut olosuhteisiin liittyvät havainnot, kuten sormien palelu kylmässä. Vastaava mutta hieman päinvastainen havainto oli, että haastattelijan mielestä isoltakin kuulostavia ongelmia saatettiin vähätellä esimerkiksi lisäämällä vastuksen perään ”se ei ole minulta pois”, tai ”kukin tyyllillään”, millä haastateltava halusi ehkä sanoa, että kyseessä on oikea ongelma, mutta hän ei välitä siitä tai että hän on tällaisten asioiden yläpuolella, eikä anna niiden vaikuttaa omaan tekemiseensä.

4.2 Teema-analyysi ja kategorisointi

Hsieh ja Shannon (2005) mukaan sisältöanalyysi voidaan jakaa perinteiseen, ohjattuun ja summatiiviseen analyysiin. Tässä tutkimuksessa sovellettiin ensin perinteistä analyysimallia, missä haastatteluissa löytyvät teemat teemoitettiin sisällöstä löytyneiden yhteneväisyyksien perusteella. Vaikka Vartiaisen ja Tuunasen käyttämä teemoittelu oli tiedossa, pyrittiin siihen, ettei tämä olemassa oleva teemoittelu vaikuttanut nyt tehtävään jaotteluun. Haastatteluista litteroidut vastaukset varsinaiseen kysymykseen kopioitiin ensin peräkkäin yhteen tiedostoon, mistä ne jaoteltiin leikkaa-liimaa -menetelmällä eri temaattisiin ryhmiin etsimällä vastausten sisällöstä niitä yhdistäviä tekijöitä. Ryhmät muodostuivat siis keskenään samankaltaisista tai samaa aihetta

käsittelevistä vastauksista. Osa vastauksista sopi useampaan ryhmään, jolloin vastaus kopioitiin kaikkiin sopiviin ryhmiin (ks. Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006). Ryhmien teemoja ei ollut etukäteen päätetty, ja ryhmät nimettiin vasta jälkikäteen sen perusteella millainen niiden sisältämä ongelma oli luonteeltaan.

Haastatteluissa esitetyt poikkeamat oli mahdollista jakaa pääteemoihin usealla eri tavalla. Mahdollisia jakoja olivat ainakin geokätköihin liittyvät asiat, geokätköilijöihin liittyvät asiat, ulkopuolisiin henkilöihin liittyvät asiat, luontoarvoihin liittyvät asiat sekä geokätköilyyn suoranaisesti liittymättömät asiat. Monet vastaukset oli myös mahdollista sovittaa koko vastauksen tai vastauksen osan perusteella useampaan eri luokkaan. Tarkempi analyysi paljasti, että myös näiden teemojen sisällä oli melko selkeät omat alaryhmänsä, joihin useampi vastaaja oli vastannut samalla tavalla. Tästä syystä tuntui mielekkäältä jaotella nämä ryhmät edelleen pienemmiksi kokonaisuuksiksi.

Määrittelin löytämilleni teemoille seuraavat otsikot:

- Huonot kätköt
- Huonot ohjeet
- Luontoarvojen vaarantuminen
- Muiden kätköilijöiden käytös
- Epärehellisyys kätköilyssä
- Ulkopuolisiin ihmisiin liittyvät asiat
- Olosuhteisiin ja itseen liittyvät asiat
- Tekniset ongelmat

4.2.1 Huonot kätköt

Huonot kätköt ovat yhden vastaajan mukaan sellaisia, jotka ovat liian tavanomaisia, niiden koostumus tai sisältö ovat epäsoivia (homeinen tai kastunut sisältö), tai joiden kätköpaikka ei tarjoa mitään erityistä nähtävää, kuten maisemaa tai hienoa jokea. ”Semmoset on tyhmiä että ettii pitkään ja ihan tyhmä paikka lopulta, ja sit joku homeinen mämmi siellä purkissa” (nainen, 68 v.). ”Miksi rämpiä sinne asti, jos ei ole

mitään nähtävää, ei hienoa maisemaa tai hienoa jokea, ei mitään, pelkkää metsikköä, pelkkä purkki kuudessa.” (nainen, 41 v.). Muissakin vastauksissa tuli ilmi, että kätkössä tulisi olla joku mielenkiintoinen idea. Jotkut vastaajat kertoivat syyksi siihen, etteivät ole itse tehneet kätköjä sen, etteivät ole keksineet tarpeeksi hyvää ideaa kätkölle. ”Kyllähän niitä tekisi sellaisia peruskätköjä nopeastikin, mutta tuntuu siltä että jos tekisi jonkun kätkön niin sitä haluaisi että siinä olisi jokin hieno idea” (nainen, 54 v.). Yksi kätköilijä puolestaan piti pitkiä sarjakätköjä huonoina, koska ne eivät sovellu lasten kanssa tehtäviksi. ”Ottaa pattiin myös sarjat, joissa saa vihjeitä seuraavasta kätköstä. Haluaisin tehdä nopean etsintätehtävän tässä 100 metrin säteellä ilman että joutuu kiertämään 4 kilometrin lenkkiä umpimetsässä” (mies, 44 v.). Hän toivoi enemmän yksinkertaisia ja nopeita kätköjä. Isoissa tapahtumissa, missä on paljon geokätköilijöitä samaan aikaan, yksittäiselle kätkölle voi samaan aikaan olla menossa niin paljon harrastajia, etteivät kaikki mahdu samaan aikaan. Tällaisessa tapauksessa löytämisen ilo jää kokematta suurimmalta osalta kätköilijöistä. ”Jos siis lipastoja oli yksi ja tuhansia ihmisiä, yksi ihminen löytää ja muut pyytävän kirjoittamaan nimensä. Liian vähän että voisit saada jotain kokemusta tai löytämisen riemua” (nainen, 42 v.). Kätkön löytymättä jääminen oli asia, joka ymmärrettävästi myös harmitti vastaajia. Syy löytämättä jäämiseen jää usein epäselväksi. Joku piti mahdollisena sitä, ettei itse ollut tarpeeksi hyvä etsijä. ”Jos itse valitsee sellaisia kätköjä, joihin ei rahkeet riitä. Se on oma valinta. Jos lähtee jonnekin viemäriin könyämään, se ei ole maailman ihaninta, hämähäkkejä ja kaikenlaista” (nainen, 54 v.). Mahdollisena syinä pidettiin myös sitä, että joku on poistanut kätkön. ”Voi olla että joku on tehnyt kiusaa ja nakannut pois, vaikea sanoa mikä on ollut syynä. (mies, 45). Tämä poistaja voi olla joku ulkopuolinen, joka on tehnyt se joko tahallaan tai vahingossa, mahdollisesti myös ymmärtämättömyyttään. Vaikka kätköissä usein on teksti, jossa kerrotaan, että kyseessä on geokätkö, voivat esimerkiksi pienet lapset tai eläimet viedä kätkön silti pois paikoiltaan. Mahdollisena syynä pidettiin myös huonoja kuvauksia tai ohjeita, tai sitä, ettei kätköä oikeasti ole edes olemassa (laiska ylläpitäjä ei ole poistanut kätkön kuvausta).

4.2.2 Huonot ohjeet

Kätköjen etsintä on perinteisesti ollut koordinaatteihin ja GPS-navigaattoriin tukeutuvaa toimintaa. Tärkeänä apuna ovat näiden lisäksi myös erilaiset ohjeet ja vihjeet kätköjen sijainnista. Huonot ohjeet olivat asia, joka toistui joissain vastauksissa. Tässä kohdassa on päällekkäisyyttä edellisen kohdan kanssa; yhdistävänä tekijänä on se, etteivät kätköt löydy, ja syy tälle voi olla myös huonoissa, virheellisissä tai puutteellisissa ohjeissa. ”Sellainen ottaa aivoon jos jotain ei löydy. Jos kätköä ei löydy, on vaikea sanoa onko kätkö poistunut. Jos et löydä kätköä et voi olla varma onko sitä oikeasti olemassa, ovatko ohjeet huonot vai mistä se johtuu” (Mies, 44 v.). Huonoksi ohjeeksi koettiin myös se, jos käyttäjät eivät ole osanneet valita oikeita reittejä, ja ovat sen vuoksi esimerkiksi kulkeneet yksityisten maiden kautta. Tällaiset kielletyt kulkualueet pitäisi olla riittävän hyvin ilmoitettu kätköjen kuvauksissa. ”Päästäkseen kätkölle, piti kulkea toisen ihmisen maitten läpi. Hän ei pitänyt siitä ja häneltä ei ollut kysytty lupaa, saimme palautetta että nämä ovat hänen maitaan ja tästä ei saa kulkea” (nainen, 42 v.).

4.2.3 Luontoarvojen vaarantuminen

Luontoarvojen vaarantuminen oli myös yksi usein toistuva teema. Metsiin jääneet hylätyt kätköt ovat turhaa roskaa, ja joskus myös kätköilijät saattavat vieraillessaan jättää roskia vaikkapa nuotiopaikalle.

Joku tekee kätkön metsään, ja sitten lopettaa kätköilyn eikä hoida sitä pois. Ite jäänyt miettimään että nämä jäävät ikään kuin roskaksi sinne. Luonto roskaantuu. Peräänkuulutan vastuullista kätköilyä. Sä itse huolehdi omat kätköt pois jos et niitä enää käytä, mutta myös kun näet nuotiopaikan täynnä roskia ja mietit montako kätköilijää siellä on käynyt. Kun menet luontoon kätköilemaan niin pidetään myös siitä huoli. (nainen, 42).

Suosituilla kätköillä käy paljon ihmisiä, mikä kuluttaa luontoa ja tekee metsiin ylimääräisiä polkuja. Puun juuretkin saattavat katketa. Yksityisille peltomaille tulee jälkiä, kun peltojen poikki oikaistaan kätköjä etsiessä. Tähän voivat olla syynä huonot ohjeet tai se ettei annettu ohjeita noudateta. Liian selkeät polut poistavat myös löytämisen riemun, kun kätkölle voi vain kävellä muiden jälkiä seuraamalla. ”Kun on kätkö, jossa on paljon ihmisiä, siinä käy paljon ihmisiä ja siitä tulee jälkiä luontoon. Kätkön löytää ilman

gps:ää kun on muodostunut polku” (nainen, 34). Sammalen alle piilotetut kätköt voivat aiheuttaa sen, että ympäristöä kaivetaan ja sammalia myllätään laajallakin alueella turhaan.

4.2.4 Muiden kätköilijöiden käyttäytyminen

Muiden kätköilijöiden käyttäytyminen oli myös melko usein toistuva aihe vastauksissa. Joku koki, että geokätköilijät muodostavat liaksi erillisiä sisäpiirejä, joihin muiden on vaikea päästä mukaan. ”On kuppikuntia ja hirveää draamaa ihmisten kesken. Sisäänpäinlämpiävyyttä näillä konkareilla, miiteissä jutellaan käytännössä vain omien kavereiden kanssa” (nainen, 43 v.). Tämä voi myös vaikuttaa siihen, miten piiriin kuulumattomiin suhtaudutaan. Välinpitämättömyys annettuihin ohjeisiin harmitti. Vaikka ohjeessa olisi selkeästi kielletty käyttämästä jotain reittiä, monet rikkoivat tätä kieltoa. Jotkut piilottavat kätköjä ilman lupaa yksityisiin paikkoihin, mikä aiheuttaa harmia maanomistajien kanssa. Myös toiminta kätköillä saatettiin kokea ei-toivottavaksi, esimerkiksi siten että samalle kätkölle yhtä aikaa osuneet eivät noudata ”kirjoittamattomia lakeja” siitä missä vaiheessa löytönsä voi kirjata lokivihkoon. Huolimattomuus kätköjen palauttamisessa oikealle paikalle aiheuttaa harmia sekä etsijöille että kätköjen ylläpitäjälle, kun kätkö ei enää olekaan samassa kivenkolossa mihin se alun perin oli piilotettu. Muiden kätköilijöiden auttaminen aiheutti jonkin verran ristiriitaisia tuntemuksia; toisaalta pidettiin hyvänä sitä, ettei pilata muiden iloa kätkön löytämisestä, mutta samaan aikaan pidettiin ikävänä kilpailuasennetta, missä muita ei haluta auttaa. ”Myös jos on muita kätköilijöitä liikkeellä, ei heti auteta näitä liikaa, vähän niin kuin suunnistuksessa. Että olisi hausempaa toiselle etsijälle, voi olla myös jonkinlaista kilpailua, mäpäs löysin, löydätkö sä? (nainen,34)”. Kilpailu kätköjen löytämisessä vaikutti tulevan epäsuorasti esiin negatiivisessa valossa joissain vastauksissa. Yhden mielestä kilpailu ei kuulu lajiin ollenkaan, ja ainakin pari vastaajaa kummasteli joidenkin muiden asennetta kilpailla esimerkiksi löydettyjen kätköjen määristä. Myös toisten kätköilijöiden kritisointi koettiin ongelmalliseksi.

4.2.5 Epärehellisyys geokätköilyssä

Löydettyjen kätköjen määrä liittyy myös epärehellisyysteemaan. ”Huijaamiseen olen kyllä aika pettynyt. Haasteisiin liittyviä huijauksia, laitetaan väärän päivän nimiä. Kaikkea sellaista mikä ei ole harrasamista vaan pelkkää suorittamista. Tilastot ovat kaiken pahan alku ja juuri” (nainen, 43 v.). Kilpailua voi olla ainakin löydettyjen kätköjen määrissä, eri maiden määrissä (monestako maasta on löytänyt geokätkön) tai siinä kuka löytää ensimmäisenä jonkun kätkön. Haastetehtäviin koetaan liittyvän huijaamista, esimerkiksi väärentämällä nimiä ja päivämääriä. Yksi vastaaja kertoi huomanneensa sellaista toimintaa, että joku kätkö merkitään verkkopalveluun löydetyksi, mutta kätkön lokikirjassa ei kuitenkaan ole ollenkaan merkintää käynnistä. Tämä herättää epäilyksen siitä, onko harrastaja oikeasti käynyt ollenkaan kätköllä, vai yrittäkö hän huijaamalla parantaa tilastojaan.

Kilpailuvietti vei ehkä joskus voiton. Joku saattaa kuitata toisen puolesta että joku on käynyt kätköllä vaikka ei olis ollu niillä seutuvillakaan. Asia ei minulle kuulu, kun jokainen kätköilee tavallaan, mutta joskus kotona kun oon tutkinut mitä siitä kätköstä on kuvailtu ja koska viimeksi käyty, ja siellä merkattu, sit mä menen sinne kätkölle siellä se paperilippu on, niin en mä huomaa sieltä sitä nimimerkkiä. Mut se ei oo multa pois. Jos kätköilisin kätkömäärästä, niin silloin se harmittais. (nainen, 68).

Eräs vastaaja arveli, että joillekin haasteet ovat sellaisia, että ne on jostain syystä pakko saada suoritettua, vaikka sitten huijaamalla. Useampikin vastaaja kertoi harrastavansa geokätköilyä yhdessä perheensä kanssa, yhteisellä nimimerkillä. Yksi vastaajista koki tällaisen toiminnan jossain määrin ongelmalliseksi. Jos esimerkiksi pariskunnasta molemmat käyvät vuorollaan eri kätköillä, kasvaa nimimerkin löydettyjen kätköjen määrä normaalia nopeammin.

Osalla pariskunnista on omat nimimerkit käytössä, jolloin loggaavat vain itsellesi jos käyt yksin. Tiedän että on myös sellaisia pariskuntia joilla on yhteinen nimimerkki ja keräävät samalle nimimerkille. Silloin kätköjen määrä nousee näin nopeammin, vaikka toinen ei ole todellisuudessa näillä kätköillä käynyt. Tämä ei minua harmita, mutta tästä keskustellaan jonkin verran – oot logannut, mutta et oo todellisuudessa näillä kätköillä käynyt. Itse en tiedä onko tämä oikein vai väärin, jokaisella pariskunnalla on ehkä oma tapansa kätköillä. Se voi olla myös perhettä yhdistävä tekijä että ollaan tiiminä liikkeellä, ajattelen että se ei ole multa pois. (nainen, 42 v.).

Kukaan vastaajista ei pitänyt tätä varsinaisena ongelmana, mutta aiheesta kuuleman mukaan keskustellaan geokätköilijöiden parissa jonkin verran.

4.2.6 Ulkopuoliset ihmiset

Ulkopuolisilla ihmisillä tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia ihmisiä, jotka eivät itse harrasta geokätköilyä. Tällaisia voivat olla muut ihmiset, ns. ”geojästit” tai pelkästään ”jästit”, jotka ovat sattumalta kätköjen läheisyydessä, maanomistajat joihin kätköjen sijainti vaikuttaa jollain tavoin, tai kätköilijöiden perhe, ystävät ja muu lähipiiri. Nämä ulkopuoliset ihmiset saattavat vaikuttaa kätköjen löytämiseen poistamalla tai siirtämällä kätköjä. ”Kun niitä jästitään, silloinhan ei halua herättää huomiota että mitä tuo tekee, ettei tule joku joka sitten pilaa kätkön, koittaa hämätä jos on pakko katsoa penkin alle tai roskiksen alle” (nainen, 65 v.).

Eräs vastaaja kertoi, että häntä on kehoitettu salaamaan kätköjen etsiminen silloin, kun paikalla on esimerkiksi kalastajia. Syynä tähän on se, etteivät nämä ulkopuoliset ihmiset pilaa tai tuhoa kätköä.

Jos on aina samasta paikasta purkki hukassa, voi olla niin että sellaiset, jotka eivät harrasta ovat huomanneet että jossain käy paljon ihmisiä ja ovat löytäneet kätkön ja ottaneet sen pois sieltä. Yhdessä paikassa kävi paljon kalastajia, samaan aikaan ollut geokätköilijöitä. Onkijat ihmetelleet kun sinne tulee joku kaivelemaan kivenkoloja, ja ovat menneet katsomaan mistä on kyse. Ainakin kun itse aloitin niin minua opastettiin että ainakin jos on julkisella paikalla kätkö niin pitäisi käydä salaa että harrastamattomat eivät tiedä mitä teen (nainen, 34).

Maanomistajat voivat joutua kärsimään, kun huonosti valittu kätkön sijainti, huonot ohjeet tai ohjeiden noudattamatta jättäminen aiheuttavat vahinkoa heidän mailleensa tai häiriötä heidän elämäänsä. Yhden vastaajan mielestä osa ihmisistä on sellaisia, etteivät he pidä siitä, että heidän tonttinsa lähelläkään kävellään, ja eräältä vastaajalta on tultu kyselemään mitä hän tekee yksityisillä rannoilla. Ulkopuolisten aiheuttamaksi voidaan lukea myös se, kun luontopolulla irrallaan ollut lemmikkikoira oli purrut yhtä haastateltavasta tämän ollessa etsimässä geokätköä. Kaksi haastateltavaa koki ikävänä

sen, etteivät heidän ystävänsä ymmärrä harrastusta, tai eivät innostu siitä riittävän paljon. Tämän koetaan koettelevan kaverisuhteita.

4.2.7 Olosuhteisiin ja itseen liittyvät asiat

Olosuhteisiin liittyvät asiat ovat sellaisia, jotka eivät välttämättä suoranaisesti liity geokätköilyyn, vaan voisivat tulla muutenkin vastaan arkielämässä. Vastaajat ovat kuitenkin kokeneet näitä tapahtumia harrastaessaan geokätköilyä, joten vastaukset ovat siinä mielessä ”oikeita”. Tällaisia ei-ideaalisia asioita olivat esimerkiksi vaatteiden ja varusteiden kastuminen: ”Keli on yksi harmittava tekijä. Jos sataa vettä, siinä kastuu puhelin ja lokivihkot, ja näpit ovat jäässä. Kahlasimme suolla ja oli molemmat kengät aivan märkänä märkänä” (nainen, 41 v.). Tällaiseksi asiaksi voidaan katsoa myös punkkien aiheuttama terveyteen kohdistuva turvallisuusuhka: ”Suomen vaarallisin eläin saattaa tulla vastaan, eli siis punkit, oma ja lasten turvallisuus saattaa olla uhattuna” (mies, 44 v.). sekä puhelimen ja avainten katoaminen. Eräs vastaaja oli saanut ylinopeussakot sen vuoksi, kun geokätköilyssä on kulunut liian kauan aikaa, mikä on aiheuttanut kiirettä ehtiä toiseen tapahtumaan. Myös se on aiheuttanut pettymyksen tunteen, kun geokätköjä olekaan ollut lainkaan sellaisissa paikoissa missä vastaaja on sattunut sillä hetkellä olemaan: ”Joskus olen ollut hyvin pettynyt kun ollaan reissussa ja on sellainen tilanne että täs nyt vois jotaki ettiä niin ei lähimaillakaan ole mitään” (mies, 44 v.).

4.2.8 Tekniset ongelmat

Viimeiseksi teemaksi valittiin tekniset ongelmat. Harrastamiseen käytettävät ohjelmistot toimivat välillä ei-toivotusti, GPS-signaalin tarkkuus vaihtelee, ja kaikenlainen tekninen toimimattomuus ja siihen kuuluva aika ärsyttää yhtä vastaajista. Myös joidenkin ohjelmistojen tai palveluiden maksullisuus ärsyttää ja turhauttaa. Premium-jäsenyydellä voisi saada lisää palveluja, mutta vastaajalle on jäänyt epäselväksi mitä jää saamatta ilman tätä premium-jäsenyyttä.

Softassa tarkkuustaso heittelee kännykän gepsissä. Joskus haasteellista käännnyinkö 10 metriä oikeaan vai väärään suuntaan, gepsi ei ole näissä aina tarkka.

Kuuluu harrastukseen. Kaikki tekninen toimimattomuus ärsyttää, jos on laite niin sen tulisi toimia. Tuo vaikeustasoa. Aikaa kuluu turhaan, ei se etsimiseen kuluva aika mutta se tekniikan kanssa takkuamiseen kuluva aika on tympeä. Softien maksullisuus ja premium ärsyttää, haluaisin että kaikki on vapaasti saatavilla. (mies, 44).

Geokätköihin liittyvät	Kätköjen huonous	Mielikuvituksen kätkö, tylsä sijainti, huono sijoittelu, pilaantunut sisältö, kätkön puuttuminen
	Ohjeiden huonous	Virheelliset tai puutteelliset ohjeet, huonot vihjeet
Geokätköilijöihin liittyvät	Harrastajien käyttäytyminen	Sisäpiirit, ulkopuolelle jättäminen, negatiivinen suhtautuminen, välinpitämättömyys annettuun ohjeisiin, piittaamattomuus kielletyistä alueista, muiden löytämisen ilon pilaaminen, kätköjä ei palauteta oikeille paikoille, kilpailullisuus
	Epärehellisyys	Väärennetään nimiä, päivämääriä ja lokeja, merkitään suorituksia joita ei ole tehty, monta käyttäjää kerää suoritteita yhdelle nimimerkille
Ulkopuolisiin liittyvät	Ulkopuolisten aiheuttamat vahingot	Siirtävät, pilaavat tai hävittävät kätköjä, koirat aiheuttavat vaaraa, kaverisuhteet kärsivät
	Ulkopuolisiin kohdistuvat vääryydet	Peltoja tallataan, yksityisalueita ei kunnioiteta
Luontoarvot	Luontoarvojen vaarantuminen	Hylätyt kätkö, roskaaminen luonnossa kulkiessa, maan kuluminen, juurien katkominen, sammalen möyhminen, jälkiä pelloilla

Geokätköilyyn liittymättömät	Olosuhteisiin liittyvät asiat	Vaatteiden, kenkien ja varusteiden kastuminen, käsien palelu, tavaroiden katoaminen, punkkien aiheuttama terveysuhka, ylinopeussakot liikenteessä, pettymys kätköjen puuttumisesta.
	Tekniset asiat	Ohjelmistojen toiminta, ohjelmistojen/palvelujen maksullisuus, GPS:n tarkkuus, teknisten laitteiden toimimattomuus

Taulukko 4. Löydetyt poikkeamat ideaalista skriptistä

Taulukkoon 3 on koottu kaikki haastatteluista löytyneet poikkeamat ideaalista skriptistä, kategorisoituna viiteen pääkategoriaan sekä tarvittaessa näiden alakategorioihin. Kategorisointi on tehty teema-analyysissä löytyneiden teemojen perusteella.

4.3 Vertailu aiempaan tutkimukseen

Koska tämä tutkimus on osittainen replikaatitutkimus, ja tutkimuksen lopullisena tavoitteena on testata Vartiaisen ja Tuunasan (2014) jo aiemmin kehittämää tulkintaa geokätköilyn rakenteellisista jännitteistä, vertaamme saatuja tuloksia Vartiaisen ja Tuunasan löytämiin geokätköilyyn liittyviin rakenteellisiin jännitteisiin. Tässä nyt tehtävässä tutkimuksessa pyrin selvittämään, löytyvätkö samat jännitteet edelleen, ja onko niiden tilalle tai lisäksi tullut uusia jännitteitä. Hsieh & Shannon (2005) mukaan ohjattu sisältöanalyysi (directed content analysis) soveltuu erityisesti tapauksiin, joissa ilmiöstä on jo olemassa tutkimusta, joka hyötyy lisätutkimuksesta. Tällöin saatuja vastauksia verrataan olemassa olevaan tutkimukseen. Analysoin saamani tulokset uudelleen vertaamalla niitä Vartiaisen ja Tuunasan luomaan kategorisointiin sisäisistä jännitteistä. Vertailusta saatuja tuloksia voidaan käyttää tutkimuksen validointiin, mutta myös uusien näkökulmien löytyminen on edelleen mahdollista. Tämän nyt tehtävän

tutkimuksen pääasiallisena tavoitteena ei ole ollut etsiä kokonaan uusia rakenteellisia jännitteitä, joten niitä ei tulla käsittelemään tässä tutkimuksessa.

Vartiainen ja Tuunanen (2014, 2016) löysivät tutkimuksissaan seuraavat rakenteelliset jännitteet (tulosten yhdistely ja selitysten vapaa suomennos tämän kirjoittajan):

1. "An open secret society exists" / "Introducing a secret society to outsiders". Vaikka geokätköily on eräänlainen salaseura, sitä esitellään aktiivisesti ulkopuolisille.
2. "Hedonism-seeking undermines hedonistic experiences" / "Geocaching by breaking its rules". Geokätköilijät tavoittelevat hedonistisia arvoja, mikä aiheuttaa sen ettei muisteta noudattaa geokätköilyn sääntöjä, mikä puolestaan heikentää geokätköilystä saatua nautintoa.
3. "One can experience nature while consuming it". Geokätköilijät arvostavat luontoarvoja, mutta harrastuksessa käytetty teknologia kuluttaa luontoa.
4. "Building community occurs with competition". Geokätköilijät kokevat yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, mutta kilpailevat silti toisiaan vastaan.

Ensimmäinen jännite, "An open secret society exists" sisältää ajatuksen salaseurasta. Tällä tarkoitetaan sitä, että kätköt pyritään pitämään piilossa ulkopuolisilta, "jästeiltä", eikä kätköjä etsitä julkisesti silloin kun ulkopuolisia on paikalla, vaan toiminta pyritään salaamaan jollain tavoin. Tämä asia tuli ilmi haastatteluissa. Kohdassa "Ulkopuolisiin liittyvät poikkeamat, ulkopuolisten aiheuttamat" tarkoitetut vahingot aiheutuvat osittain juuri siitä syystä, että harrastukseen perehtymättömät ihmiset joko tahallaan tai epähuomiossa tuhoavat tai pilaavat kätköjä. Eräs haastatelluista mainitsi erikseen, että häntä oli opetettu salaamaan kätköjen etsintä silloin kun paikalla on ulkopuolisia. Toisaalta jännitteeseen sisältyy toisena poolina myös ajatus siitä, että harrastusta esitellään aktiivisesti ulkopuolisille. Haastatellut kertoivat saaneensa itsekin tietoa geokätköilystä esimerkiksi lehtijuttujen kautta, tai esimerkiksi työpaikoilla järjestettyjen geokätköilytapahtumien kautta. Muutamat haastatellut myös kertoivat yrittäneensä saada ystäviään mukaan harrastukseen. Nämä kaikki seikat ovat tulleet esiin myös

vertailtavana olevassa tutkimuksessa, joten tämä vahvistaa kyseisen jännitteen olemassaolon.

Toinen jännite, ”Hedonism-seeking undermines hedonistic experiences”, sisältää positiivisena poolina sen, että geokätköilyn harrastajat tavoittelevat harrastuksellaan mielihyvää, positiivisia kokemuksia. Tällaisina asioina nyt haastatellut mainitsivat ainakin luonnosta nauttimisen, liikunnan saamisen, sen että mysteerien ratkominen viehättää ja ratkaisun keksiminen tuo tyydytystä, harrastus tarjoaa mielen virkistystä ja vastapainoa arjelle, geokätköily tarjoaa yhteistä tekemistä perheen kanssa, ja sitä harrastaessa näkee hienoja nähtävyyksiä ja luontokohteita, joita ei muuten ehkä olisi ymmärtänyt olevan olemassakaan. Nämä vastaukset ovat linjassa aiemman tutkimuksen löydösten kanssa. Vartiainen ja Tuunanen ovat lisäksi tunnistaneet yhdeksi mielihyvää tuovaksi asiaksi sen, että sitä kautta ollaan tekemisissä monenlaisten ihmisten kanssa. Tätä ei kukaan nyt haastatelluista maininnut erikseen syynä harrastaa geokätköilyä, mutta yhteinen aika perheen kanssa mainittiin useammankin kerran. Toisaalta tämä yhteisön merkitys tuotiin esille käänteisesti niissä maininnoissa, joissa kerrottiin ulkopuolelle jäämisen kokemuksista. Positiiviset puolet löytyvät siis molemmista tutkimuksista. Negatiivisena poolina Vartiainen ja Tuunanen ovat tunnistaneet sen, että geokätköilijöiden määrän lisääntyessä hedonistiset arvot ovat uhattuina, kun geokätköilijät unohtavat noudattaa niitä sääntöjä, jotka mahdollistavat harrastuksen tuottaman mielihyvän. Eli kuten Vartiainen ja Tuunanen kirjoittavat, ”mitä enemmän geokätköilijöitä, sitä enemmän tarvetta kouluttaa kokemattomia kätköilijöitä”, eli käytännössä geokätköilyä harrastavan massan laatu heikkenee mitä enemmän uusia harrastajia tulee mukaan. Käytännössä tämä ilmenee heidän mukaansa esimerkiksi huonoihin paikkoihin piilotettuina kätköinä, kätköjen etsimistä ei tehdä enää salaa, kätköt eivät kestä sääolosuhteita ja ne palautetaan huolimattomasti paikoilleen. Kaikki nämä esimerkit tulivat esille myös tässä tutkimuksessa tehdyissä haastatteluissa hyvin selvästi, kohdissa ”kätköjen huonous” ja ”harrastajien käyttäytyminen”. Tässä haastattelussa ei tosin erikseen tutkittu sitä, kenen aiheuttamia nämä ongelmat ovat, joten siitä ei voida tehdä suoraan sellaista

johtopäätöstä, että ongelmat johtuisivat siitä, että harrastajamäärä on lisääntynyt. Muuten tämä kohta saa vahvistusta nyt tehdyistä haastatteluista.

Kolmas jännite, "One can experience nature while consuming it", selitetään Vartiaisen ja Tuunasen tutkimuksessa osin harrastuksessa käytettävän teknologian vaatimien luontoresurssien kulumisena, esimerkiksi GPS-laitteiden ja puhelinten valmistamiseen tarvittavina raaka-aineina. Myös geokätköjen lähelle siirtymiseen käytettävät kulkuneuvot kuluttavat luonnonvaroja. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että geokätköilijät nauttivat luonnosta ja yleisesti vaikuttavat arvostavan luontoarvoja. Luontoarvot tulivat selkeästi esille myös tässä nyt tehdyssä tutkimuksessa. Luonnosta nauttiminen oli yksi yleisimmistä syistä minkä haastatellut kertoivat syyksi harrastaa geokätköilyä. Sen sijaan yhtä selkeästi haastatteluissa ei tullut esiin teknologian vaatimien luonnonvarojen kuluttaminen. Kohdassa "luontoarvot" mainittuja huolenaiheita ovat sen sijaan hylättyjen kätköjen aiheuttamat roskat, luonnossa kulkijoiden sinne jättämät roskat, maan kuluminen, kasvillisuuden vahingoittuminen (juurien katkeaminen), sammalen möyhiminen sekä jälkien jättäminen esimerkiksi pelloille sekä metsiin polkujen muodossa. Vartiaisen ja Tuunasen tunnistama ristiriita on silti olemassa, sillä vastauksista tuli esille laitteiden käyttäminen kohdassa "tekniset asiat" sekä auton käyttäminen kohdassa "olosuhteisiin liittyvät asiat". Haastatteluissa oli jopa hieman yllättävää, ettei kukaan erikseen maininnut autoilun tai teknologian aiheuttamia ongelmia, sillä nämä olivat ensimmäisiä asioita, jotka itselleni tulivat mieleen, kun mietin vastauksia kysymyksiin. Matkapuhelinten hyvät GPS-ominaisuudet ovat oletettavasti pitkälti korvanneet erillisten GPS-laitteiden tarpeen, ja auton käytön välttämättömyys saatetaan nähdä eri tavalla eri puolilla Suomea, mutta muuten nämä negatiiviset puolet eivät todellisuudessa ole muuttuneet miksiäkään vuosien aikana. Ristiriita on edelleen olemassa hyvin vahvana, vaikka haastateltavat eivät sitä tunnistaneeakaan, tai se ei näissä haastatteluissa tullut heidän mieleensä.

Neljäs jännite, "building community while competing with each other", käsittelee geokätkennässä esiintyvää kilpailemista. Tutkimuksessa toisten kanssa kilpaileminen nähtiin negatiivisena asiana, ja tämän vahvistivat myös monet haastatteluista. Yksi

haastateltava sanoi suoraan, että kilpaileminen ei kuulu geokätkentään, ja monet muut antoivat vähintäänkin epäsuorasti ymmärtää, että kilpaileminen aiheuttaa monia negatiivisia asioita. Näitä voi havaita ainakin kategorioissa ”harrastajien käyttäytyminen” sekä ”epärehellisyys”. Kilpailumuodoiksi Vartiainen ja Tuunanen tunnistavat ainakin kilpailun löydettyjen kätköjen määrästä, First-to-Find -kätköjen määrästä sekä vaikeiden kätköjen löytämisestä. Nyt tehdyissä uusissa haastatteluissa tulivat esille vielä kilpailu siitä, monestako maasta on löytänyt kätköjä, sekä montako haastetta on suorittanut. Kukaan haastatelluista ei suoraan myöntänyt kilpailevansa itsekkin, mutta monet ilmaisivat kuitenkin narkästyksensä siitä, kun toiset harrastajat saavat epäreilulla keinoilla itselleen etua näissä kilpailuasetelmissä. Geokätköilijöiden yhteisöllisyys tuli selkeästi esille harrastajien käyttäytymiseen kategorisoiduissa asioissa, lähinnä käänteisesti siten, että yhteisöllisyyden puute joissain tilanteissa koettiin isoksi ongelmaksi.

Edellä mainitut esimerkit näyttäisivät vahvistavan sen, että Vartiaisen ja Tuunanen vuonna 2014 tunnistamat poolit ovat edelleen olemassa. Näiden lisäksi haastatteluissa nousi esiin joitain olosuhteisiin liittyviä ongelmia, kuten varusteiden kastuminen, tavaroiden katoaminen kätköiltäessä, punkkien aiheuttamat terveysuhkat sekä ylinopeussakot. Vähemmälle huomiolle aiemmissa tutkimuksissa ovat jääneet myös tekniset ongelmat, kuten ohjelmistojen ongelmat, palveluiden maksullisuus sekä teknisten laitteiden toimimattomuus. Nämä voidaan kuitenkin nähdä sellaisina asioina, jotka koskevat yleisesti kaikki toimintoja, joissa käytetään teknologiaa. Viimeisenä ongelmana mainittakoon vielä sellainen suoraan geokätköilyyn liittyvä positiivisenakin ajateltavissa oleva ongelma, joka on ehkä ratkaistavissa: pettymys siitä, ettei kätköjä aina ole siellä missä niitä haluaisi olevan. On helppoa kuvitella tilanne, että perhe on leiriytynyt kauniin järven rannalle, tavarat on saatu pois selästä ja nyt olisi hyvä hetki etsiä muutama geokätkö. Pettymys on varmaan suuri, jos osoittautuukin ettei lähimaillakaan ole yhtäkään geokätköä. Voidaan ehkä ajatella, että nykyään harrastajat ovat niin tottuneita siihen, että kätköjä löytyy melkein mistä vaan, ettei koeta tarpeelliseksi varmistaa asiaa ennakolta. Siinä mielessä harrastus on ehkä muuttunut

alkuaikojen geokätköilystä, jolloin kätköt etsittiin etukäteen verkkosivulta, kirjattiin koordinaatit ylös, etsittiin ne kartalta ja sen perusteella suunniteltiin tuleva etsintäreissu.

5 Diskussio

5.1 Tulokset, havainnot ja tärkeimmät johtopäätökset

Haastatteluissa löydetty poikkeamat ideaalista skriptistä olivat suhteellisen selkeitä ja toistuvivat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta useissa haastatteluissa. Poikkeamat voidaan ryhmitellä neljään pääluokkaan, sekä viidenteen luokkaan, jossa ovat sellaiset poikkeamat, jotka eivät mielestäni liity suoranaisesti erityisesti geokätköilyyn. Nämä neljä luokkaa ovat geokätköihin liittyvät asiat, geokätköilijöihin liittyvät asiat, ulkopuolisiin liittyvät asiat sekä luontoarvot. Geokätköihin liittyviä ongelmia ovat kätköjen huonouteen liittyvät asiat, kuten huono sijainti, pilaantunut sisältö tai tylsä toteutus, sekä ohjeiden huonouteen liittyvät asiat, esimerkiksi virheelliset tai puutteelliset ohjeet. Geokätköilijöihin, eli kanssaharrastajiin liittyviä ongelmia olivat käyttäytymiseen liittyvät asiat, kuten porukasta ulkopuolelle jättäminen, välinpitämättömyys ohjeista sekä kilpailullisuus, sekä epärehellisyyteen liittyvät asiat, kuten suoritusten väärentäminen sekä monen henkilön yhdessä käyttämät nimimerkit. Ulkopuolisiin liittyviä ongelmia olivat ulkopuolisten aiheuttamat vahingot kätköille tai kätköilijöille (irti päästetty koira), sekä ulkopuolisiin kohdistuvat vääryydet, kuten yksityisomaisuuden kunnioittamisen puute. Luontoarvoihin liittyviä ongelmia oli runsaasti, ja näitä olivat hylättyjen kätköjen aiheuttama roskaantuminen, kätköjen etsijöiden aiheuttama roskaantuminen sekä luonnon vahingoittuminen ja kuluminen eri tavoin.

Yllättävänä havaintona verrattuna aiempaan tutkimukseen, kukaan haastatelluista ei erikseen nostanut ongelmaksi tekniikan vaatimien raaka-aineiden tai autoilun luonnolle aiheuttamia ongelmia. Sen sijaan kaikki muut Vartaisen ja Tuunasen (2014) aiemmassa tutkimuksessa esiin nostamat ongelmakohdat tulivat esiin myös näissä haastatteluissa. Selkeästi uusia ongelma-kohtia ei tunnustettu, ellei sellaisiksi lasketa useita geokätköilyyn suoranaisesti liittymättömiä asioita, kuten olosuhteiden aiheuttamia kastumis- ja tarkenemisongelmia tai punkkien aiheuttamaa uhkaa terveydelle sekä teknologian käytön aiheuttamia ongelmia.

Varsinaisena tutkimusongelmana oli testata Vartaisen ja Tuunasen aiemmissa tutkimuksissaan kehittämää tulkintaa geokätköilyyn liittyvistä rakenteellisista jännitteistä. Kun tässä tutkimuksessa löydettyjä poikkeamia ideaalista skriptistä sekä myös haastateltavien kertomuksia niistä syistä miksi he harrastavat geokätköilyä vertaa Vartaisen ja Tuunasen luomaan malliin rakenteellisista jännitteistä, on helppo huomata, että käytännössä kaikki nämä asiat löytyvät myös tästä tutkimuksesta. Ainoastaan luonnonvarojen käyttöön liittyvät asiat tulevat haastatteluissa esiin pelkästään epäsuorasti, kun muut kohdat löytyvät suoraan taulukosta 2. Näin ollen voidaan tehdä johtopäätös, että saadut tulokset sopivat Vartaisen ja Tuunasen luomaan malliin, ja osaltaan vahvistavat sen oikeellisuutta.

5.2 Tutkimuksen rajoitukset

Tutkittavan joukon koko on pieni, kun sitä vertaa koko harrastajajoukkoon. Pelkästään suomalaiselle Geocache.fi-sivustolle on sivuston oman tilaston mukaan 27.4.2024 mennessä rekisteröitynyt yli 47000 käyttäjää. Joukko on myös valittu suppealta kieli- ja kulttuurialueelta, eikä se näin välttämättä edusta koko maailmanlaajuisia harrastajakuntaa. Joissain vastauksissa tuli esille, että jopa eri puolilla Suomea ihmiset toimivat eri tavoin eri tilanteissa. Haastatteluja tehdessä huomasi myös vastaajien erilaisen suhtautumisen esitettyyn kysymykseen. Yhdelle kysymys oli hyvin käytännönläheinen, kun ongelmaksi kerrottiin vaikkapa kenkien kastuminen, kun toinen koki ainoiksi ongelmiksi ihmissuhteisiin liittyvät asiat. Tämä oli odotettavissa oleva asia, eikä haastattelussa ollut yhtä oikeaa lähestymistapaa. Kun teemoittelussa ei otettu huomioon vastausten lukumäärää, jo yksi erityisen persoonallisella tavalla asiat kokeva vastaaja olisi voinut tuoda tuloksiin erikoisia piirteitä. Mistään tällaisesta ei tässä haastatteluotannassa kuitenkaan ollut viitteitä.

5.3 Jatkotutkimusaiheet

Saatuja tuloksia voidaan edelleen vahvistaa haastattelemalla suurempia määriä geokätköilyn harrastajia, sekä analysoimalla näistä haastatteluista saatua dataa. Olisi

myös erittäin mielenkiintoista nähdä poikkeavaisivatko tulokset jossain Suomesta mahdollisimman paljon poikkeavalla kulttuurialueella. Onko suomalainen jokamiehen oikeus sellainen erityinen piirre, joka tekee harrastuksesta täällä erilaisen kuin sellaisissa maissa, jossa luonnossa liikkuminen ei ole yhtä vapaata, tai olisiko vaikkapa viidakossa tai napajäätiköllä tehtävässä geokätköilyssä sellaisia sisäisiä ristiriitoja, joita suomalainen harrastaja ei tunnista? Koetaanko kilpailullisuus kielteiseksi asiaksi kaikissa muissakin kulttuureissa, vai onko tämä suomalainen erityispiirre?

Lähteet

- Ahuvia, A. (2001). Traditional, interpretive, and reception based content analyses: improving the ability of content analysis to address issues of pragmatic and theoretical concern. *Social Indicators Research*, 54, 139-172.
- Bjerknes, G. (2016). The Basis for Scandinavian IS Research. *Scandinavian Journal of Information Systems*, 28, 78-79. <http://aisel.aisnet.org/sjis/vol28/iss2/7>
- Burri Gram-Hansen, L. (2009). Geocaching in a Persuasive Perspective. *4th International Conference in Persuasive Technology, April 2009*. <https://doi.org/10.1145/1541948.1541993>
- Chavez, D. J., Courtright, r. & Schneider, I. (2004). Over the river and through the woods. *Parks & Recreation*, 2004, 39.
- Clough, G. (2010). Geolearners: Location-Based Informal Learning with Mobile and Social Technologies. *IEEE Transactions on learning technologies*, 2010, 3. <https://doi.org/10.1109/TLT.2009.39>
- Cord, A. F., Roeßiger, F. R. & Schwarz, N. (2015). Geocaching Data as an indicator for recreational ecosystem services in urban areas: Exploring spatial gradients, preferences and motivation. *Landscape and Urban Planning*, 2015, 144. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2015.08.015>
- Dennis, A. R. & Valacich, J. S. (2015). A Replication Manifesto. *AIS Transitions On Replication Research*, 1, 1-4. <https://doi.org/10.17705/1atrr.00001>
- Farman, J. (2009). Locative Life: Geocaching, Mobile Gaming, and Embodiment. *UC Irvine: Digital Arts and Culture*, 2009. <https://escholarship.org/uc/item/507938rr>
- Finto suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. (2024). Tietotermit: tietojärjestelmä. Noudettu 31.1.2024 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:au:tt:t79>
- Gentry, D. J. (2006). Mapping Where We Live and Play with GPS Technology. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 98, 41-43.

- GPS.gov. *Official U.S. government information about the Global Positioning System (GPS) and related topics.* (2024) Noudettu 1.2.2024 osoitteesta <https://www.gps.gov/systems/gps/>
- Grönfors, M. (2011). Laadullisen tutkimuksen kenttätömenetelmät. *SoFia-Sosiologi-Filosofiapu Vilkka*, 2011.
- Hacklin, K., Kontio, P. & Pöyhönen, S. (2004). Dealer – A Mobile Game Concept.
- Sarvas, R., Turpeinen, M. & Jokela, S. (toim.): *New Business in Computer-Mediated Communities*, 2004 , 81 – 109
http://www.cs.hut.fi/~rsarvas/Sarvas_etal_NewBusiness.pdf
- Heshamat, Y., Jones, B., Xiong, X., Neustaedter, C., Tang, A. & Riecke, B. E. (2018). Geocaching with a Beam: Shared Outdoor Activities through a Telepresence Robot with 360 Degree Viewing. *CHI '18: Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 2018.
<https://doi.org/10.1145/3173574.3173933>
- Hsieh, H-F. & Shannon, S.E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15, 1277-1288.
- Ihamäki, P. (2006). Digiajan aartenetsintäleikit harrastuksina ja opetussovelluksina. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.
https://www.researchgate.net/publication/323388422_Ihamaki_P_2006_Digiajan_aartenetsintaleikit_harrastuksina_ja_opetussovelluksina_Pro_gradu_-_tutkielma
- Ihamäki, P. (2012). Geocachers: the creative tourism experience. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 2012, 3. <https://doi.org/10.1108/17579881211264468>
- Iivari, J. (2017). Information system artefact or information system application: that is the question. *Info Systems Journal*, 27, 753-774.
<https://doi.org/10.1111/isj.12121>
- Jewett, P. (2011). Multiple Literacies Gone Wild. *The Reading Teacher*, 64, 341-344.
<https://doi.org/10.1598/RT.64.5.4>
- Lary, L. M. (2004). Hide And Seek GPS And Geocaching In The Classroom. *Learning & Leading with Technology*, 2004, 31. <https://eric.ed.gov/?id=EJ695752>

- Lehmuskenttä, J. (2007). Älä ryhdy geokätköilijäksi, tai lue ainakin tämä ohje ennen sitä. ISBN 978-952-92-2955-0.
- Lee, A. S., Thomas, M. & Baskerville, R L. (2015). Going back to basics in design science: from the information technology artifact to the information systems artifact. *Information Systems Journal*, 25, 5-21. <https://doi.org/10.1111/isi.12054>
- McNamara, J. (2004). Geocaching for Dummies. *Wiley Publishing Inc.*
- Neustaedter, C., Tang, A. & Tejinder, K. J. (2011). Creating scalable location-based games: lessons from Geocaching. *Personal and Ubiquitous Computing*, 2013, 17, 335-349. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00779-011-0497-7>
- O'Hara, K. (2008). Understanding Geocaching Practices and Motivations. Proceedings of the 2008 Conference on Human Factors in Computing Systems, CHI 2008, Florence, Italy, April 5-10, 2008. <https://doi.org/10.1145/1357054.1357239>
- Orlikowski, W. J. & Lacano, C. S. (2001). Research Commentary: desperately seeking the "IT" in IT Research – a call to theorizing the IT Artifact. *Information Systems Research*, 12, 121-134. <https://doi.org/10.1287/isre.12.2.121.9700>
- Peters, J. (2004). *The Complete Idiot's Guide to Geocaching*. New York: Alpha Books.
- Procyk, J., Neustaedter, C., Pang, C., Tang, A. & Judge, T. K. (2014). Exploring video streaming in public settings: shared geocaching over distance using mobile video chat. *CHI '14: Proceedins of the SIGCHI Conference On Human Factors in Computing Systems*, 2014, p. 2163-2172. <https://doi.org/10.1145/2556288.2557198>
- Reynolds, T. J. & Gutman, J. (1988). Laddering theory, method, analysis and interpretation. *Journal of Advertising Research*, 28, 11-31.
- Robinson, R. & Wilson, F. (2002). Soft Systems Methodology and Dialectics in an Information Environment: A Case Study of the Battle of Britain. *Systems Research and Behavioral Science*, 20, 255-268. <https://doi.org/10.1002/sres.511>
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. *Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto*. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>
- Sarvas, R. (2002). Geocacher stories. *Qualitative Research Methods*, Research Paper.

http://www.cs.hut.fi/~rsarvas/sarvas_geocaching.pdf

- Schlatter, B. E. & Hurd, A R. (2005). Geocaching: 21st-Century Hide-and-Seek. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 76, 7. <https://doi.org/10.1080/07303084.2005.10609309>
- Skinner, H., Sarpong, D. & White, G. R. T. (2018). Meeting the needs of the Millennials and Generation Z: gamification in tourism through geocaching. *Journal of Tourism Futures*, 2018, 4. <https://doi.org/10.1108/JTF-12-2017-0060>
- Smith, W. K. & Tuhman, M. L. (2005). Managing Strategic Contradictions: A Top Management Model for Managing Innovation Streams. *Organization Science*, 16, 522-526. <https://doi.org/10.1287/orsc.1050.0134>
- Suarez, P. & Dudley, J. (2012). Finding Their Way: How Geocaching Is an Adventure for All, Including Teens. *Young Adult Library Services*, 10, 32-34.
- Trotman, A., Jones, T. & Handley, C. (2005). Recommending Geocaches. *Proceeding of the 10th Australasian Document Computing Symposium, Sydney, Australia, December 12, 2005*. https://www.researchgate.net/publication/228651178_Recommending_Geocaches
- Vartiainen, T. & Tuunanen, T. (2013). Co-Creation of Value for IT-Enabled Services: A Case of Geocaching. *2013 46th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Vartiainen, T. & Tuunanen, T. (2014). Contradictions in Value Co-Creation in IT-Enabled Services: A Case of Geocaching. *25th Australasian Conference on Information Systems 8th-10th Dec 2014, Auckland, New Zealand*.
- Vartiainen, T. & Tuunanen, T. (2016). Value Co-Creation and Co-Destruction in an IS Artifact: Contradictions of Geocaching. *49th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Webb, R. (2001). Recreational Geocaching: The Southeast Queensland Experience. *2001 – A Spatial Odyssey, Australian Surveyors Congress – Brisbane September 2001*. <http://eprints.qut.edu.au/4160/1/3845.pdf>

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset ja haastattelun kulku

Aluksi:

tervehtiminen, esittäytyminen, kerron mitä varten haastattelu tehdään ja ketä haastattelen. Kerron lyhyesti haastattelun kulusta.

Kerron haastattelun luottamuksellisuudesta. Nimiä tai nimimerkkejä ei julkaista missään, eikä raporttiin liitetä mitään mistä voisi päätellä yksilön identiteetin.

Varmistan sopiiko että tallennan haastattelun (ääni riittää)

Demografiatiedot

- minkä ikäinen olet?
- sukupuoli?

Lämmittelykysymyksiä

- miten kauan ole harrastanut geokätköilyä?
- montako kätköä olet löytänyt? Entä piilottanut itse?
- kerro muutamalla lauseella, miten päädyit harrastamaan geokätköilyä?
- miksi harrastat geokätköilyä, mikä siinä viehättää?

Varsinainen kysymys:

- kuvaile sellaisia geokätköilyyn liittyviä asioita, tilanteita tai tapahtumia, joissa asiat eivät ole menneet tai tapahtuneet niin kuin toivoisit? (Tarvittaessa tarkennan että kysymys koskettaa laajassa mielessä geokätköilyä harrastuksena, ei vain yksittäistä kätkön etsintää. Esimerkiksi harrastukseen liittyviä konflikteja, ristiriitoja tai epätoivottuja tilanteita)
-
- Jatkokysymyksiä: Miksi koet näin? Mistä tämä mielestäsi johtuu? Mikä tekee tästä epätoivottavan asian tai tilanteen? Miksi se on sinulle tärkeää? jne.
 - kerrotun perusteella pyydetään tarkentamaan tai täsmentämään

Onko sinulla tähän haastatteluun liittyen kysyttävää?

Kiitän haastattelusta